

Lisää kaveriksi

Ohita

Auttaminen verkossa

Verkko luo
mahdollisuuksia

Papin puheilla
verkossa

Diakoniatyöntekijän
kasvot
naamakirjassa

Auttaminen verkossa

- 3 **Pääkirjoitus** Välittävä verkko
- 4 **Diaari**
- 6 **Kuvassa** Juha Kinanen
- 8 Hengellinen työ verkossa – mitä se on?
- 11 Sakasti palvelee verkossa diakoniatyöntekijöitä
- 12 Luottamus on avain hyvään verkkokeskusteluun
- 14 Papin puheilla verkossa
- 16 Tietokone on hyvä väline
- 18 **Henttiset**
- 20 Diakoniatyöntekijän kasvot naamakirjassa
- 23 Diakoniasta blogeja
- 24 Avoin tiedonvälitys on hyvän tekemistä
- 26 Ajankohtaista tutkimustietoa diakoniasta verkossa
- 27 Tietoa ei voi omistaa
- 28 Kaikki hyötävät siitä, että yhteistyö toimii!
- 30 SELMA – Selviytymismatka kriisistä eteenpäin
- 31 Diakonia-idea 2012 -kilpailu
- 31 <https://www.tukinet.net/>
- 32 Nyyti auttaa opiskelijoita
- 34 Diakoni ehtoollisavustajana
- 36 Lääkehoidon ohjaus diakoniatyössä
- 38 Diakonian tarve romaniväestössä?
- 39 **Kirjat**
- 40 **Iltahartaus** Lähimmäisenä verkossa

6

Mare Kinanen

12

28

32

JULKAISUJA

Diakonia ry
Kirkon diakonia ja yhteiskuntatyö
Suomen Diakonialaitosten Liitto
Diakoniatyöntekijöiden Liitto
Suomen Kirkon Seurakuntaopiston Säätiö
Kirkkopalvelut
Suomen Merimieskirkko
Espoon Diakoniasäätiö
Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

Hannu Harri

KUSTANTAJA

Kustannus-Osakeyhtiö
Kotimaa

TOIMITUSKUNTA

Laura Hakoköngäs
Tiina Laine
Tomi-Pekka Liias
Jussi Mursula
Irene Nummela
Terttu Pohjolainen
Maija Sankari
Ilkka Sipiläinen
Asta Turtiainen

TOIMITUS

PL 185
00161 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA

Kalle Kuusimäki
p. 050 501 2901

TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ

Raïli Suviranta
p. 040 142 5166
raïli.suviranta@evl.fi

TOIMISTOSIHTTEERI

Eila Karkkunen
p. 050 369 0988
eila.karkkunen@evl.fi

TAITTO JA KUVANKÄSITTELY

Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Eila Karkkunen
p. 050 369 0988
eila.karkkunen@evl.fi

TILAUSHINTA KOTIMAAHAN

Tilaushinta kotimaahan 36 €/vuosikerta,
ulkomailla 38 €/vuosikerta, opiskelijahinta 18 €.
Osotietietoja voidaan luovuttaa kaupallisille
ilmoittajille.

KANSI:

Kalle Ahonen

LEHTI ILMESTYY

5–6 kertaa vuodessa
Numero 5–6 ilmestyy 22.12.2011
Lehden teemana
Usko, toivo ja rakkaus

ISSN 0355-8797

Kirjapaino Uusimaa, Porvoo

ILMOITUSHINNAT:

nelivärisenä 1,30 e / pmm
Ilmoitushintoihin lisätään arvonlisävero 23 %.

ILMOITUSMYynti:

Seija Kosunen, p. 020 754 2270
seija.kosunen@kotimaa.fi

ILMOITUSTEN VASTAANOTTO JA VALMISTUS:

ilmoitusmyynti@kotimaa.fi
p. 020 754 2000

Välittävä verkko

Norjan veriteot järkyttivät voimakkaasti myös meitä suomalaisia. Ne palauttivat mieleen samalla omat viimeaikaiset kouluampumistragediamme. Keskustelussa huomio on kiinnitetty aiheellisesti erityisesti internetissä vellovaan vihapuheeseen. Asiantuntijat ovat todenneet, että nykyään nimenomaan verkko tarjoaa vaarallisen tehokkaan kasvualustan ääriajatuksille ja -teoille.

Kirkkona ja kristittyinä meidän tulee jyrkästi vastustaa kansanryhmiä leimaavia, kuten esimerkiksi anti-islamistisia näkemyksiä; ne lietsovat epäluuloa, vihaa, sortoa ja lopulta johtavat lähimmäisten tuhoamiseen. Ei pidä luulla, että hyvä olisi itsestäänselvyys tai että vihapuheella ei olisi merkitystä. Kansanmurhat, kuten esimerkiksi 1930-luvulla Saksassa ja 1990-luvulla Ruandassa, osoittavat, miten helppoa on kääntää veli veljeä vastaan, kun systemaattisesti toistetaan epäluuloa, pelkoa, vihaa ja halveksuntaa kiihottavia näkemyksiä. Ei auta, vaikka mediassa harjoitetaan pääsääntöisesti erinomaisesti kaukaa viisasta kriittisyyttä. Internet tarjoaa vaikutusvaltaisen ympäristön, jossa epäilykset ja luulot muuttuvat tiedoksi ja jossa ihmiset radikalisoituvat ääritekoihin.

Ei pidä myöskään luulla, että vanhempien, opettajien ja muiden kasvattajien toteuttama arvokasvatusta antaisi kaikille riittävät eväät pyrkiä oikeaan ja hyvään. Joillakin lähtökohtaisesti eväät ovat olleet heikot tai he ovat joutuneet huonojen kasvattajien vaikutuspiiriin. Mutta vaikka kaikki olisi sujunutkin hyvin, kukaan meistä ei ole rokotettu lopullisesti pahaa vastaan. Luterilainen käsitys ihmisestä on vähemmän mairitteleva mutta hyvällä tavalla realistinen: jokaisessa meissä on voimakas taipumus pahaan. Emme tarvitse paljoakaan kiihotusta, kun olemme valmiita nautitsemaan jopa hyväntekijän ristille.

Meidän tulee uskoa siihen, että voimme kasvattaa ja kasvaa hyvään,

mutta samalla meidän tulee olla tietoisia siitä, etteivät hyvään kasvaminen ja hyvästä kiinnipitäminen tai oikean puolustaminen synny tai pysy yllä itsestään. Pahaa vastaan on taisteltava hyvällä. Me tarvitsemme itsemmekin vuoksi vihapuheen vastapainoksi ”rakkauspuhetta”. Siis sellaista puhetta, joka vahvistaa uskoamme hyvään ja oikeaan, joka innostaa meitä olemaan kadehtimatta, kerskumatta, pöyhkeilemättä, käyttäytymästä sopimattomasti, etsimästä omaa etuamme, katkeroitumasta jne.

Se että vihapuhe roihuaa erityisesti verkossa, ei ole syy olla sieltä poissa, päinvastoin. Juuri sen takia kirkon työntekijöiden ja kristittyjen tulee olla netissä voittamassa pahaa hyvällä. Juuri verkossa on mahdollista löytää myös niitä ihmisiä, jotka kärsivät osattomuudesta ja jotka kaipaavat ja hakevat sieltä huomiota, hyväksyntää ja osallisuutta. Paikalle on tarjottava aktiivisesti hyviä vaihtoehtoja.

Jos on mahdollista vahvistaa tuhoavia tunteita – kuten epäluuloa, pelkoa ja vihaa – lienee mahdollista edistää myös rakentavia tunteita kuten uskoa, toivoa ja rakkautta. Ainakin kirkkona meidän tehtävämme on vahvistaa näitä kolmea, myös verkossa.

– KALLE KUUSIMÄKI

Diakonian muutokset
– diakonian tutkimuksen päivä
11.11.2011 klo 9–16 Tieteiden talolla
Kirkkokatu 6

9.00 Tervetuloa,
Mikko Malkavaara DTS:n pj
9.15 Diakonian muutos
Heikki Hiilamo:
Miten diakoniatyö näkyy
muuttuvassa sosiaalihuollossa
Elina Juntunen:
Muutokset diakoniatyössä
Kari Latvus:
Diakonia-käsitteen muutokset

11.30 Lounastauko
(omakustanteinen)
12.30 Työryhmät
1. Diakonia ja yhteiskunnan muutos
(*Jouko Karjalainen*)
2. Mikä diakoniassa on tärkeää
(*Ulla Jokela*)
3. Ajankohtaista diakoniasta
(*Anni Tsokkinen* + ylemmän amk:n
ot-tekijät)
4. Vapaa aihe –muotoutuu
ehdotettujen esitysten perusteella
(jos tunnet innostusta ryhtyä tämän
työryhmän vetäjäksi, ota yhteyttä)
Jokaisessa työryhmässä pidetään noin

neljä 20 minuutin esitystä + keskustelu. Lähetä ehdotuksia esityksestä 30.9. mennessä osoitteeseen ulla.jokela@diak.fi
15.00 Työryhmien koonti ja tilaisuuden päätös

Tervetuloa!

DTS | Diakonian tutkimuksen seura

Kätketyt kivut – avoin iltapäivä Vaikuttaako sota meissä?

La 8.10.2011 klo 13–16
Lapuan Kristillinen opisto,
Siiriläntie 11–13, Lapua

Iltapäivän mittainen tapahtuma, jossa avataan keskustelua siitä, miten sodat ovat vaikuttaneet suomalaisiin. Vaikutukset eivät ole jääneet vain sodan kokeneisiin, vaan ne siirtyvät seuraaville sukupolville. Meillä on puhuttu liian vähän siitä, miltä sota tuntui ja miltä tuntui kasvaa sodan kokeneiden vanhempien perheessä.

Ohjelma
13.00 Sodan vaikutuksia ihmisten elämään.
Ylisukupolvinen näkökulma
Tutkija, vtt Sari Näre
14.00 Kahvi
14.15 Vahvojen kokemusten vaikutus perheessä.
Psykologi, kriisi- ja traumaterapeutti Tuija Turunen
15.15 Osallistujien kokemuksia sodan vaikutuksista.
15.50 Jatkuuko keskustelu?

Järjestäjät:
Kätketyt kivut -ryhmä: Kirkon diakonia ja yhteiskuntatyö, Lottaperinneliitto, Mielen terveyden keskusliitto, Suomen Mielen terveyden seura, Nuorisotutkimusseura, Vanhustyön keskusliitto sekä Lapuan hiippakunta ja Lapuan kristillinen opisto

Katso myös evl.fi>Sakasti>Toiminta
>Yhteiskunta>Kätketyt kivut

Puhetta Pyhästä

Oletko jo tutustunut sivustoon evl.fi/katselepyhaa? Sieltä löytyy paljon uutta materiaalia sekä mielenkiintoinen ja työssä auttava Pyhät polut -kuvapankki. Puhetta pyhästä -kortteja voi tilata ilmaiseksi julkaisumyynnistä (julkaisumyynti@evl.fi), postikulut veloitetaan tilausmäärän mukaan.

Työ ja osallisuus

Diakonian vuosikirja 2009 sanoittaa kirkon diakoniateemaa Työ ja osallisuus. Kirjassa käsitellään ihmisarvoisen työllistämisen ja monimuotoisen työelämän edistämistä Yhteisvastuukeräyksen, Kirkon Sosiaalifoorumien sekä Kirkon diakonian ja yhteiskuntatyön näkökulmista. Työ ja osallisuus -vuosikirja on kirkon yhteiskuntaeettinen puheenvuoro ihmisarvoisesta työllistamisestä

ja osallisuuden lisäämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Kirkon organisaatiot saavat vuosikirjassa myös tietopaketin sosiaalisen työllistämisen mahdollisuuksista.

Kirja maksaa 10 € sekä postituskulut. Kirjaa voi tilata Diakonia ry:stä Eila Karkkuselta, eila.karkkunen@evl.fi, puh. (09) 1802 456.

Tuki- ja virkistysleiri vankien omaisille syksyllä 2011

Läheisen vankeus voi olla raskas elämänvaihe vangin omaiselle. Voimia kuluttavassa tilanteessaan omainen on usein myös tärkein tuki vangitulle läheiselleen. Vankien omaisten tuki ja virkistysleiri tukee elämäntilanteessa selviämistä, soveltuen vankeuden eri vaiheissa olevien vankien läheisille.

Leirit järjestetään seuraavasti:

Itä-Suomi: 29.9.–1.10.2011

Kuopion seurakuntayhtymän
Rytty - Penkereen kurssikeskus,
Ryttyrannantie 16,
n. 25 km Kuopiosta

Pohjois-Suomi: 20.–23.10.2011

Kemin seurakunnan
Saarenottan kurssikeskus,
Sotisaarentie 130, Kemi,
n. 7 km Kemistä

**Etelä-Suomi ja Länsi-Suomi:
1.–4.12.2011**

Turun kristillinen opisto,
Lustokatu 7, n.5 km Turusta

Ilmoittautumiset ja lisätietoja:

www.vankienomaiset.fi ja
www.sakasti.fi/toiminta/diakonia/
kriminaalisyys/ajankohtaista.
Ilmoittautumislomake palautetaan
postitse osoitteella:
Kirkkohallitus, Sami Puumala,
PL 185 00161 Helsinki.
Tiedustelut: Sami Puumala,
050-340 2758 sami.puumala@evl.fi, ja

Marja Vilkkama-Latvala, 050-3400373,
vimarja@elisinet.fi.

Vankien omaisia rohkaistaan lämpimästi lähtemään leirille. Leiri tarjoaa virkistytymistä ja irtiottoa arjesta sekä tietoa ja vertaistukea muille samassa tilanteessa oleville. Osaavat ohjaajat antavat myös työkaluja, joilla voi käsitellä vaikeita asioita.

Omaiset käsittelevät usein yksinään syyllisyydentunnettaan ja riittämättömyyttään perheen asioiden hoidossa. Lapsille voi isän/äidin vankilastaolosta olla vaikea puhua eivätkä lapsitakaan välttämättä halua asiaa käsitellä. Tärkeintä on kertoa, että vanhemman vankilassaolo ei missään tapauksessa ole lapsen syytä. Häpeä, pelko ja voimattomuuden tunne koettelevat jokaista perheen jäsentä. Kotona oleva puoliso kantaa huolta myös vangin mielenterveydestä ja mahdollisesta itsetuhoisuudesta. Myös vankilamaailman todellisuus, huumeikäykset, turvattomuus ja pahoinpitelyt pyörivät omaisten mielissä.

Vankien ja heidän läheistensä yhteydenpidosta on tehty selvitys. Vankeusaika ei näytä tukevan vankien läheissuhteita riittävästi ja varsinkin vankien yhteydenpitomahdollisuuksissa lapsiin on paljon kehittämisen varaa.

Raportti on kokonaan ladattavissa Kriminaalihuollon tukisäätiön nettisivuilta www.krits.fi tai www.porttivauteen.fi/ajankohtaista.

Lähimmäisen päivä 2011

Vuonna 2011 Lähimmäisen päivää vietetään su 18.9. Teemana on vapaaehtoisuus. Vuonna 2011 vietetään Euroopan vapaaehtoistoiminnan teemavuotta. Eurooppalaisista noin 20 prosenttia osallistuu vapaaehtoistoimintaan. He työskentelevät esimerkiksi urheiluseuroissa, kouluissa, sairaaloissa tai avustus- ja hyväntekeväisyysjärjestöissä. Suomessa kolmasosa aikuisista tekee vapaaehtoistyötä.

Vapaaehtoistoiminnan voimin to-

teutetaan seurakunnissa diakoniaa ja lähimmäispalvelua, pyhäkouluja, myyjäisiä ja juhlia sekä musiikki- ja isostoimintaa.

Vapaaehtoisuus kuuluu seurakunnan perusolemuksen. Se kasvattaa, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa merkitystä elämään. Vapaaehtoisena on mahdollista vaikuttaa ja osallistua toiminnan suunnitteluun yhdessä työntekijöiden kanssa.

Lisämateriaalia löytyy sakastista.

DIAARI

Suurella sydämellä

Kaikki Suurella Sydämellä Suomi-verkostosta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Ilkka Kalmanlehtoon ja pyytää häntä tulemaan esittelemään toimintaa omaan seurakuntaansa. Ilkan tavoittaa evl.fi-osoitteella.

Diakonian merkki

Seurakunta, diakoniajärjestö, hiippakunta ja Kirkkohallituksen diakonia ja yhteiskuntatyö voivat myöntää yhteistyökumppanilleen Diakonian merkin tunnustukseksi diakonisesta toiminnasta.

Merkki on tarkoitusta varten suunniteltu hopeinen rinta-merkki.

Merkkiä voidaan kantaa arjessa ja juhlassa tai säilyttää kivistä valmistetussa teelineessä.

Diakonian merkki annetaan henkilölle tai yhteisölle, joka toiminnassaan tai päätöksenteossaan on toiminut yhteistyössä diakoniatyön kanssa. Merkin saaja on huomannut ihmisen ja tehnyt työtään sydäntään kuunnellen ja kristillistä lähimmäisenrakkautta toteuttaen.

Merkki kertoo kantajansa inhimillisyydestä.

Seurakunnan kirkkoneuvosto/seurakuntaneuvosto, järjestön hallitus, hiippakunnan tuomiokapituli tai KDYT myöntää Diakonian merkin kirkon viranhaltijan tai järjestön edustajan hakemuksesta.

Yhteisö pitää luetteloa myöntämistään huomionosoituksista.

Diakonian merkkiä myy Diakonia ry. Merkin hinta on 90 euroa sekä postituskulut.

Verkko luo mahdollisuuksia

PTK:n koulutussihteeri Juha Kinanen on tehnyt pitkään töitä verkkoasioiden parissa. Kinanen on tyytyväinen kokonaiskirkon tilanteeseen. Paikallistason verkkoasenteissa on hänen mukaansa parantamisen varaa. PTK laajentaa jatkossa verkkotoimintaansa.

Tietokoneet alkoivat yleistyä kodeissa ja työpaikoilla 1980-luvun alkupuolella. Tuohon aikaan parikymppinen **Juha Kinanen** oli asiassa heti innolla mukana.

– Se oli sellaista henkilökohtaista nörtteilyä. Tuolloin käytettiin Commodora, ensin kuusnelosta ja sitten satakkaskasia, Kinanen muistelee.

Nykyisen internetin edeltäjiä alkoi olla yleisessä käytössä 80-luvun puolivälistä alkaen. Kinanen meni PTK:n – Poikien ja tyttöjen keskuksen – edeltäjään Poikien Keskuksen töihin vuonna 1989. Commodoret vaihtuivat Macceihin.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko oli alusta lähtien verkkomaailmassa mukana varsin aktiivisesti. Sillä oli muun muassa oma BBS-poksi, jossa oli mahdollisuus keskustella keskenään puhelinmodeemin välityksellä. Vastavanlaisia omia pokseja oli myös muilla kirkkoilla ja kristillisillä yhdistyksillä.

90-luvun alussa markkinoille tuli ensimmäinen graafinen verkkoselain, Mosaic. Tällöin syntyi nykyisenkaltainen internet. Tekstin jatkeeksi mukaan tulivat muun muassa kuvat, ääni ja videot. Kesäkuussa 1993 koko maailmassa oli 180 graafista verkkosivua.

Kinanen muistelee Suomen Lähetysseuran olleen ensimmäinen Suomen ev.-lut. kirkon järjestö, jolla oli omat verkkosivut.

– PTK taisi olla järjestöistä toinen. Tein PTK:lle sivut omien sivujeni alasi-

vuiksi vuonna 1994. Kotisivumme olivat vastuullani vajaan parinkymmenen vuoden ajan. Nyt toinen kaveri on ollut mukana hommassa noin vuoden verran.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko alkoi rakentaa omaa KIRKKO-verkkoa vuonna 1995. Sen peruspalveluita olivat muun muassa evl.fi-sähköpostiosoitteet ja seurakuntien internet-yhteydet.

– Internetin alkuvaiheissa kirkko oli aktiivinen. Kirkko oli tuolloin monia muita organisaatioita edistyksellisempi. Sitten kirkko lopetti verkkotyön sisältöön satsaamisen ja kehitys hieman tössähti. Seurakunnissa työtä kehittivät edelleen muun muassa oppilaitospastorit, koska internet oli opiskelumaailmassa vahvasti läsnä.

Vuosituhanne vaihteessa kirkko kehittäi omaa portaaliaan, mutta resurssija oli käytössä niukasti. Uusi portaali näki kuitenkin päivänvalon vuonna 2006.

Nuorille luontainen kohtaamisen paikka

Sitemmin kirkko on alkanut satsata verkkoon taas enemmän.

Vuosina 2009–2012 toteutettava Hengellinen elämä verkossa on yksi kirkon strategisista kärkihankkeista. Sen tavoitteena on muun muassa vahvistaa seurakuntien työntekijöiden valmiuksia tehdä työtä verkossa.

– Kirkolliskokous teki hienon päätöksen satsatessaan tähän hankkeeseen. Työssä mukana oleva Kirkkohal-

lituksen ja paikallisseurakuntien väki on tehnyt hyvää työtä. Sosiaalisen median käyttäjänä kirkko on kirinyt kiinni muita organisaatioita ja monessa kohtaa mennyt ohikin. Hankkeessa tehty työ on ollut uraa uurtavaa, Kinanen kehuu.

Kinanen itse on työskennellyt myös sosiaali- ja terveystieteiden vastaisessa verkkohankkeessa. Vuosien mittaan hän on tehnyt runsaasti verkkokoulutustyötä kirkossa. Kinassa on myös erilaisia vastuutehtäviä eurooppalaisissa kirkollisissa media- ja verkkotyöhön keskittyneissä järjestöissä.

– Luonnollisesti olen tehnyt verkkotyön ohella myös paljon muuta, esimerkiksi käytännön leirityötä. Verkko ei ole jatkossakaan millään tavalla syrjäyttämässä liveä tapahtuvaa toimintaa, vaan voi päinvastoin tuoda siihen lisäelementtejä.

– Verkossa voi olla leireistä laajemmin informaatiota kuin mitä kirjeissä voidaan jakaa. Vanhemmille voidaan laittaa leireiltä suorina videolähetyksiä, verkon avulla voidaan kätevästi jatkaa leirillä syntyneitä yhteyttä ja niin edelleen. Mahdollisuudet ovat rajattomat. PTK:n leireillä on kokeiltu muun muassa QR-koodeja. Siinä älypuhelimella voidaan jakaa kameran välityksellä informaatiota tai leikkiä vaikka salapoliisia.

Nuorille verkko on luontainen paikka kohtaamiseen. Heille suunnatut verkon erilaiset tuki- ja auttamispalvelut toimivat erinomaisesti.

– Nuoret eivät näe laitetta välissä, vaan ihmisen verkkoyhteyden takana. Heille verkko on vain yksi ympäristö, jossa kavereita tavataan. Oma kokemukseni erilaisista palveluista on se, että nuoret arvostavat meitä kasvattajia, jos olemme kiinnostuneita heidän ju-

IPad kulkee Kinasen matkassa vuorillakin matkailubloggailua varten (<http://sozopol2011.blogspot.com>).

Mare Kinanen

tuistaan ja tekemisistään. Näin on myös verkossa.

– Aina ei tarvitse osata ja ymmärtää. Mutta kiinnostunut pitää olla. Kyllä tytöt ja pojat opettavat tarvittaessa verkon saloihin.

JP kokonaan verkkoon

Verkko haastaa kirkon perinteistä viestintää.

– Kirkko on viestinyt saarnatuolista yhdeltä monille. Verkossa viestintä on monelta monelle. Verkossa keskustelu on samalle tasolle laskeutumista. Siellä on pakko suostua dialogiin. Verkko on haaste paitsi kirkolle, myös ministeriöille, kunnille ja järjestöille.

Kinasen mukaan kirkon tämän hetkenä haasteena ovat erityisesti paikallistason asenteet.

– Seurakuntien työntekijöillä on verkkomaailmaa kohtaan edelleen nihkeyttä ja jännää arvottamista. Verkko voidaan nähdä jopa pahana. Monet seurakuntien työntekijät pitävät kasvokain tapahtuvaa kohtaamista arvokkaampana kuin verkossa tapahtuvaa.

Kinanen toteaa, että kohtaamisen taso ja syvyys eivät ole kiinni ympäristöstä.

– Kasvokkainkin voi olla hyvää päivää kirvesvarrtta -tapaamisia. Vastaavasti verkossa voidaankin kohdata hyvin syvästi. Monesti kuulee ihmisten sanovan, että taas meni työaika hukkaan, kun sähköposteihin vastaamiseen meni tunti tai kaksi. Puhelimessa vietettyä aikaa ei pidetä samalla tavalla työajan hukkaamisena.

– Sähköposteihin vastaaminen tai keskustelupalstoilla oleminen on yhtä lailla työtä ja ihmisten kohtaamista. Verkko on mietittävä selkeästi osaksi kirkon työtä, koska verkko on nykyään joka paikassa; niin toimistoissa, kouluissa kuin navetoissakin.

PTK:n ja paikallisseurakuntien ylläpitämä tekstaritupu-palvelu on vastaanottanut lapsia askarruttaviin kysymyksiin

tekstareiden ja sähköpostin kautta. Tämä syksynä palvelu laajenee.

– Nettitupu.fi-sivustolla alkaa olla viikoittain teemallisia chattikeskusteluja, joissa päivystävät PTK:n ja seurakuntien tuput.

Muitakin uudistuksia on tulossa. Vuodesta 1937 asti ilmestynyt Poikien ja Tyttöjen Keskuksen julkaisema JP-lehti, entinen Joka Poika, siirtyy ensi vuoden alussa kokonaan verkkoon. Kinasesta tulee sivuston päätoimittaja.

– Verkkolehti sisältää saman materiaalin kuin aiempi printtilehti. Jos seurakunnalla ei ole mahdollisuutta pitää omia varhaisnuorten sivuja, meillä voi pitää heille omaa sivustoa. Lisäksi sivuille on tulossa lasten omia materiaaleja. Suunnitteilla on myös erilaisia pilottihankkeita. Verkkolehdestä tulee samalla verkkoyhteisö, Kinasen visio; Kinasen ja PTK:n työ verkon parissa jatkuu.

– JUHANA UNKURI

Hengellinen työ verkossa

— mitä se

Kirkon internetiin panostamisen pohjalla ei ole kyse ainoastaan uusista käytännön välineistä, vaan laajasta maailmankuvallisesta muutoksesta.

Hengellinen työ verkossa -hankkeen kouluttajana näen kolme asiaa olennaisiksi:

- 1) Tietojen kasvattamisen verkkomaailmasta ja sen mahdollisuuksista.
- 2) Verkkomaailman mukanaan tuoman suuren maailmankuvallisen muutoksen avaamisen.
- 3) Haasteet kirkolle sekä käytännön toimenpiteissä että kirkokäsityksessä: verkko haastaa osallistavaan ymmärrykseen seurakunnasta.

Ajat muuttuvat, ihminen pysyy samana

Ymmärrämmekö todella, miten suuresta muutoksesta internet-vallankumouksessa on kyse? Moni ajattelija pitää internetiä merkittävimpänä yhteiskunnallisena muutoksena kirjapainon keksimisen jälkeen – ja tähän ajanjaksoon mahtuu kuitenkin koko modernin yhteiskunnan kehitys!

Kyse on niin laajasta muutoksesta, että sitä on vaikea arvioida sisältä ja läheltä käsin. Kenties selvimmät merkit muutoksesta havaitaan nuorimpia sukupolvia tarkastelemalla. Olemisen tapa on muuttunut: nyt on mahdollista olla yhteydessä hyvin suuriin joukkoihin hyvin nopeasti. Paikan merkitys on muuttunut: suuret etäisyydet ylittyvät, ja jonnekin menemisen sijaan usein ”mennään” nettiin. Vanhemmat sukupolvet usein ihmettelevät nuorten olemisen tapaa: kännykkä on korvalla ja tietokoneella on auki monta eri viestintä samaan aikaan. Monelle ihmiselle tietokoneen kautta kirjoittamalla käyty keskustelu on yhtä luonteva kommunikoinnin väline kuin puhuminen.

Uskon kuitenkin vahvasti, että pohjimmiltaan ihminen ei ole kuitenkaan muuttunut. Mielestäni tämä on olennaista verkkomaailman ymmärtämisessä. Jos saamme kiinni niistä perusasioista, joiden vuoksi ihmiset käyttävät internetiä, ymmärrämme sen ilmiötä huomattavasti syvällisemmin.

Ihmisen perustarpeisiin kuuluvat halu olla yhteydessä toisiin ihmisiin, saada tukea, oppia uutta ja kokea kiinnostavia asioita. Eri ikäryhmät muodostavat erilaisia kokoontumispaikkoja. Ennen nuoriso kokoontui maitolaiturille, koska ”siellä kaikki ovat”. Nykyään he käyttävät sosiaalisen median kokoontumishuoneita. Ennen saatettiin matkustaa lähikaupunkiin harvinaisempaan harrasteryhmään. Nykyään harrastajat pitkiäkin matkojen päästä löytävät toisensa internetin kautta. Ennen kokoonnuttiin yhteen viihtymään: kertomaan tarinoita, harrastamaan taiteita (kuten musiikkia ja näytelmiä), tanssimaan ja ”leikkimään” eri muodoissa. Jo televisio muutti olennaisesti tätä ikaikaista perinnettä, ja internet vielä enemmän: mutta on huomionarvoista, kuinka pohjimmiltaan samat asiat kiinnostavat yhä ihmisiä. Suuret tunteet, huumori ja musiikki, hyvä tarinankerronta ja epätavalliset asiat löytyvät taustalta, kun kartoitetaan internetin suosituimpia videoita, kuvia ja tekstejä. Nämä kaikki nivoutuvat yhteen perimmäisten kysymysten ja tarpeiden kanssa. Uskonnolliseksi nähtävä kysely ja etsintä ovat myös internetmaailman aivan keskeisiä taustajuonteita, mutta sen näkeminen vaatii katsantokykyä.

Miten seurakunnissa suhtaudutaan verkkoon?

Vaarana on, että seurakuntien vastuunkantajien kesken ajatellaan verkkomaailman olevan ”pelkkä huvittelupaikka”. Se on sitäkin, mutta jos asia rajataan näin, katoaa ymmärrys muutoksen laajuudesta. Yhä useamman ihmisen elämästä keskeisiä osia toteutuu internetin välityksellä. Oikeastaan rajaa ”verkkomaailman” ja muun maailman välillä on hyvin vaikeaa, usein mahdotonta, vetää. Kyse on yhdestä todellisuudesta, jonka hahmottamiseen tietotekniikka osallistuu yhä enemmän. Kadulla tapahtuvat asiat vaikuttavat verkossa tapahtuviin ja toisinpäin. Internet on kirjaimellisesti vallankumouksellinen vä-

Marjut Hentunen

on?

line, ja lopulta diktatuurien kauhistus.

Kirkon roolia verkossa havainnollistaa hyvin kuva torista. Ikiaikainen tilanne on ollut, että kirkkorakennus seisoo torin laidalla: joskus ainoana maailmankatsomuksen edustajana (kuten Suomessa harvinaisen pitkään), mutta useimmiten yhtenä monista maailmankatsomusten tarjoajista. Eri ryhmät pitävät itseään esillä torilla, julkisessa tilassa, jos ja kun ne haluavat olla ulospäin suuntautuneita. Kristittyjä ajaa tähän lähetyksenkäsä.

Nykyään yhä useamman ihmisen ”tori”, jolla he liikkuvat päivittäisillä tai viikottaisilla asioillaan, on internet. Ostosten, kuulumisten vaihdon ja kohtaamisten halusta he kulkevat julkisessa tilassa. Fyysisellä torilla kirkkorakennus on uskonnon näkyvä merkki, mutta vielä enemmän sitä ovat elävät kristityt. Internetin toreilla seurakuntien kotisivut sekä sosiaalisen median ryhmät ovat näkyviä merkkejä, mutta ennen kaikkea niitä ovat elävät kristityt – kuten vanhoillakin toreilla. Jos ihminen ei arkitodellisuudessaan kohtaa kristinuskon ilmentymiä, uskonto jää hänelle vieraaksi. Jos kirkko ei ole läsnä verkkomaailmassa, se jää sivuun yhä suuremmasta osasta yhä useamman ihmisen arkitodellisuutta.

Hengellinen työ verkossa: välineitä ja ajattelutapa

Kirkon laaja hanke pyrkii välittämään käytännön työvälineitä ja ilmiöiden ymmärrystä. Usein huomio kiinnittyy aluksi tiedollisiin asioihin: miten verkkopalvelut toimivat, minkälaisia niitä on, mitä eri työalojen kannattaisi tehdä ja niin edelleen. Tavoitteena on, että koulutuksiin osallistuneet henkilöt toimivat viestinviejinä kotiseurakunnissaan, sekä työntekijöiden että muiden vastuunkantajien keskuudessa. Ei ole lainkaan itsestään selvää, että esimerkiksi luottamushenkilöiden parissa vielä ymmärretään asiaan liittyvien muutosten laajuus. Käytännön resurssit on aivan erilaista ohjata sen jälkeen, kun

on saanut kiinni verkkomaailman merkittävyydestä. Oivallus siitä, että verkko ilmentää sellaista ihmisten yhteistointia, jolle pohjimmiltaan myös seurakunnan toiminta rakentuu, voi motivoida olennaisesti toimintaa. Verkon auktoriteetteja ja valtaa painottamaton rakenne muistuttaa jotain olennaista kirkkokäsityksestä. Puhutaan parvimaaisista, itseohjautuvista ja (toivottavasti) demokraattisista rakenteista.

Paitsi että verkko on nykyaikana välttämätön osa viestintää, se on myös monin tavoin erittäin tehokas väline. Tieto on löydettävissä nopeasti ja toivottavasti myös kiinnostavasti. Erilaisia seurakunnallisia ryhmiä ja yksilöitä voidaan tavoittaa täsmäviesteillä. Parhaimmillaan verkkopalvelut, joihin seurakunnassa panostetaan, kasvattavat yhteisöllisyyttä.

Samalla kohdataan kuitenkin haasteita. Verkossa olevaa tietoa pitää päivittää säännöllisesti, tai se menettää ajan-kohtaisuutensa. Keskustelupalstat voivat koetella työn rajaamiskykyä: verkko on aina auki, ja tarvitsevia löytyy alati. On osattava myös sulkea viestimet.

Seurakunnissa on erityishaaste kutsua väkeä verkon kautta koolle henkilökohtaisiin tapaamisiin. Verkko voi rakentaa yhteisöllisyyttä, mutta viime kädessä seurakunta on fyysiseen, kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen perustuva yhteisö. Erityisenä haasteena on myös luontonäkökulma. Elävä suhde luontoon tekee ihmisille hyvää heidän itsensä ja myös luonnonsuojelun vuoksi: ilman henkilökohtaista suhdetta on vaikea välittää. Seurakunnilla on mahdollisuuksia, ja erityinen tehtävä, kutsua ihmisiä koolle luomakunnan fyysisten ympäristöjen yhteyteen. Verkkokin on sinänsä pohjimmiltaan luomakuntaa, mutta erityinen osa sitä.

Kolme tiivistystä

Seurakuntien ja verkon suhdetta voi lähestyä kolmen kategorian kautta. Ensiksi, on asioita, joita seurakuntien käytännössä pitää tehdä verkossa. Nykyih-

miset hakevat faktatiedot ennen kaikkea internetistä. Seurakunnan toiminnan perustietojen on oltava kätevästi saatavilla. Itse korostaisin, että tähän ensimmäiseen kategoriaan kuuluu myös kristinuskon erityisen sanoman ylläpito. Seurakunnan verkkotoiminnassa tulee olla näkyvillä seurakunnan ydin: kristillinen usko.

Toiseksi, on monia asioita, joita seurakuntien kannattaa tehdä verkossa. Nykytekniikka mahdollistaa erittäin kiinnostavien sisältöjen tuottamisen suhteellisen pienellä vaivalla. Pastorin tai diakoniatyöntekijän blogi eli ”verkkopäiväkirja” on osoittautunut paljon lukijoita kerääväksi tavaksi keskustella kristinuskon ja arjen rajapinnasta. Samalla blogit elävöittävät kotisivuja. Tähän toiseen kategoriaan kuuluvat myös vuorovaikutukselliset sisällöt, jotka joku saattaisi sijoittaa jo ensimmäiseen. Monet ihmiset haluavat keskustelua ja vuorovaikutusta, jota tarjoavat esimerkiksi blogien kommentointi- ja kirjoitusmahdollisuus sekä erilaiset keskustelu- ja valokuvapalstat. Käytännössä nämä vaativat vastuuhenkilöitä ylläpitoon, mutta panos on koettu monessa seurakunnassa kannattavaksi. Diakoniatyön saralla esimerkiksi Suurella sydämellä -sivustot ovat olleet hieno menestystarina.

Kolmanneksi, on hyvin paljon asioita, joita seurakunnat voivat halutessaan tehdä verkossa. Mahdollisuuksia rajoittaa lähinnä mielikuvitus. Eri seurakuntalaisten aktivoiminen voi tuottaa ällistyttäviä lopputuloksia: parhaimmillaan verkko muodostuu kristittyjen yhteisen pappeuden välineeksi.

Kristinuskon on ajassa elävä uskonto, jolla on ikiaikainen sydän. Tämä aika vaatii verkkomaailman ymmärrystä ja käyttöä – mutta sydämellä, sielukkaasti. Hengellinen työ verkossa -hankkeen sivustoilta löydät monia mahdollisuuksia tähän.

– PANU PIHKALA

Kouluttaja, tutkija
Pastori, Kirkkonummi

Sakasti palvelee verkossa diakoniatyöntekijöitä

Sakasti on kirkon työntekijöille, luottamushenkilöille ja hallinnollisille yhteistyökumppaneille suunnattu verkkosivusto. Sen ylläpitäjä on Kirkkohallitus. Sivusto löytyy osoitteesta <http://sakasti.evl.fi>

Sakastissa on tarjolla käytännön vinkkejä seurakuntatyön arkeen kuten leireille, kerhoihin, rippikouluun, jumalanpalveluksiin ja sairaalakäynneille. Sakastissa ovat esimerkiksi kirkkohallituksen yleiskirjeet, henkilöstökoulutuskalenteri, kirkon virka- ja työehtosopimus, sähköpostin käyttöohjeet ja tuoretta tutkimustietoa sekä tilastoja. Tietopakettia keventää Kasukkapartio-sarjakuva, joka havainnoi terävästi seurakunnan elämää. Sakasti palvelee myös ruotsiksi osoitteessa <http://sacrista.evl.fi>.

Kiinnostavia artikkeleita ja tietoa työn tueksi

Erityisesti diakoniatyöntekijöille Sakasti tarjoaa ajankohtaisia artikkeleita eri työalojen tapahtumista ja työn sisältöihin liittyvistä asioista. Esimerkiksi diakonian avustustoimintaa varten on asiakastyössä tarvittava valtakirjapohja uusittu ja diakoniarahaston sivuille lisätty koulutusmateriaalia avustustoiminnan periaatteista ja toimintamalleista. Tutustu osoitteessa <http://sakasti.evl.fi/diakonia>.

Yhteiskuntatyössä selkiytetään kirkon sosiaalieettisen opetuksen ja yhteiskunnallisen toiminnan teologista perustaa. Työntekijöille annetaan valmiuksia tukea työyhteisöjä ja työttömien ja muiden erilaisten ihmisryhmien ihmisoikeuksien toteutumista. Lue lisää sivustolta <http://sakasti.evl.fi/yhteiskunta>.

Ympäristökysymykset liittyvät olennaisesti luomakunnan eheyteen, kestävään kehitykseen, yksilöllisen elämän-

Aarne Ormio

Tutustu Sakasti-verkkopalveluun. Yksi sivuston ylläpitäjistä on Kirkon diakonia ja yhteiskuntatyö-yksikön työalasihteeri Seppo Lusikka.

tavan valintaan ja yritysetiikkaan. Ympäristödiplomi on väline seurakunnille ottaa selkeämmin vastuuta omasta toiminnasta luomakunnassa. Kirkon ilmasto-ohjelman lähtökohtana on kiitollisuus Jumalan ihmeellisestä luomakunnasta, siitä nouseva kunnioitus ja pyrkimys kohtuullisuuteen. Ympäristödiplomin ja ilmasto-ohjelman sekä muuta mielenkiintoista löydät osoitteesta <http://sakasti.evl.fi/ymparisto>.

Mitä haluaisit lukea Sakastista, mitä tarvittaisiin lisää? Lähetä palautetta osoitteeseen webmaster@evl.fi tai sivustolta löytyvällä palautelomakkeella. Kirkon diakonia ja yhteiskuntatyö-yksikön henkilöstön yhteystiedot ovat sivulla <http://sakasti.evl.fi/kdy>.

Seuraa oman alasi ajan-kohtaisuuksia RSS-syötteellä

Sakastissa julkaistaan ajankohtaisia uutisia eri työaloilta. Voit seurata Sakastin uutisia sinua kiinnostavista aihealueista RSS-syötteellä. Klikkaa RSS-symbolia haluamasi Ajankohtaista-palstan reunassa.

RSS on lyhenne sanoista Really Simple Syndication, ja syöte puolestaan tarkoittaa tapaa välittää verkossa julkaistua tietoa. RSS-syöteen seuraaminen tarkoittaa, että omalle tietokoneelle voi tilata hoksautuksen uusista asioista jollakin verkkosivustolla. Usein RSS-syötteellä seurataan uutisia.

Syötteen voi lukea siihen tarkoite-

tulla ohjelmalla tai esimerkiksi sähköpostiohjelmalla tai verkkoselaimella. Lisätietoa RSS-syötteestä löytyy osoitteesta <http://sakasti.evl.fi/rss>.

Tule mukaan puhumaan hyvää!

Hengellinen elämä verkossa -hankkeen tavoitteena on rohkaista seurakuntien työntekijöitä ottamaan aktiivisempi rooli kristittyinä verkossa ja toimimaan keskustelufoorumeilla, yhteisöissä sekä vuorovaikutteisissa palveluissa.

Suomi24.fi-sivustolla keskusteluun osallistuu pappeja, nuorisotyöntekijöitä, diakoneja, kirkkomuusikoita ja perheneuvoja nimimerkillä kuunteleva_kirkko. IRC-Galleria.net-sivustolla on viikoittain avoinna reaaliaikainen keskustelu eli chat, jossa on paikalla nuorisotyöntekijöitä ja pappeja. Kirkon työntekijöitä on mukana myös City.fi- ja Helistin.fi-palveluiden keskusteluissa.

Tule mukaan tekemään seurakuntatyötä verkossa! Lue lisää Hengellinen elämä verkossa -hankkeesta osoitteesta <http://sakasti.evl.fi/hengellinenelama> verkossa ja tutustu Facebookissa ryhmään nimeltä Tule mukaan puhumaan hyvää.

Suosittelen seurakuntalaiselle evl.fi-palvelua

Kirkon yhteistä evl.fi-palvelua kannattaa suositella seurakuntalaisille. Se on suunnattu kaikille kirkosta kiinnostuneille kansalaisille. Evl.fi-sivustolla on tietoa kirkollisten toimitusten sisällöstä, kirkollisista juhlahyhistä ja mahdollisuuksista osallistua seurakunnan toimintaan sekä ajankohtaisuuksia kirkosta. Evl.fi-palvelun kautta voi ilmoittaa halunsa liittyä kirkkoon osoitteesta liitykirkkoon.fi. Evl.fi palvelee suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja selkokielellä osoitteessa <http://evl.fi>.

– SEPPO LUSIKKA/KDY
– SUVI KAVA/KT

Luottamus on avain

Meri-Anna Hintsala korostaa, että verkossa keskustelevalle tulee olla turvallinen olo ja hänen on voitava luottaa keskustelukumppaniin. Tällöin on helpompi tuoda esiin myös henkilökohtaisia ja itselleen tärkeitä asioita.

Kirkon Hengellinen elämä verkossa-hanke on käynnissä vuosina 2009–2012. Meri-Anna Hintsala on ollut hankkeessa mukana sen käynnistämisestä lähtien. Alunperin hänet palkattiin verkkokeskustelijaksi.

– Käytännössä olen enimmäkseen antanut koulutusta ja koordinoinut toimintaa. Hankkeen tavoitteena on ollut saada runsaasti kirkon työntekijöitä mukaan työhön. Nyt meillä onkin kymmeniä verkkokeskustelijoita: papeja, kantoreita, diakoneja, nuorisotyönohjaajia, lapsi- ja nuorisotyön ihmisiä ja niin edelleen, Hintsala kertoo.

Hintsala on koulutukseltaan teologian maisteri ja uskonnonopettaja. Ennen nykyistä työtään hän on työskennellyt uskonnonopettajana ja yliopistolla. Verkko on Hintsalalle tuttu monesta näkökulmasta.

– Tein graduni vanhoillislestadiolaisten naisten verkkoyhteisöistä. Tutkin, miten he voivat verkossa löytää rohkeutta ja voimaa oman elämän määrittämiseen ja jäsentämiseen.

Hintsala on ollut vapaa-ajallaan verkossa teini-ikästä saakka.

– Olen ollut mukana monenlaisissa sosiaalisen median palveluissa, muun muassa chateissa ja IRC:ssä. Minulla on ollut myös omia blogeja. Lähinnä olen pitänyt yhteyttä live-elämästä tuttuihin kavereihin. Mutta olen tutustunut verkossa myös moniin uusiin ihmisiin. Osaan heistä olen edelleen yhteydessä.

Nykyisen työnsä puitteissa Hintsala on pohtinut sitä, mitkä tekijät vaikutta-

hyvään verkkokeskusteluun

vat luottamuksen syntymiseen verkossa, miten luottamuksellisia suhteita voidaan edistää ja miten instituution pitää toimia verkossa.

– Kyseessä on uusi työmuoto, josta muillakaan vastaavilla toimijoilla ei ole kokemusta. On tärkeää, että ihminen löytää kirkon myös verkossa, tulee kohdatuksi ja tarvittaessa autetuksi, Hintsala toteaa.

Hintsala korostaa, että verkossa keskustelevalle tulee olla turvallinen olo ja hänen on voitava luottaa keskustelukumppaniin. Tällöin on helpompi tulla esiin myös henkilökohtaisia ja itselleen tärkeitä asioita.

Verkkoon tulevan on ensinnäkin voitava olla varma siitä, että keskustelukumppani on oikeasti kirkon työntekijä.

– Olemmekin tehneet periaatepäätöksen, että kirkon työntekijät ovat verkossa omalla nimellään. Tiedot löytyvät hänen profilistaan. Suomi24:n keskustelupalstalla meillä on yhteinen Kuuntele palstalla meillä on yhteinen Kuuntele kirkko -nimimerkki. Lisäksi allekirjoituksessa on vuorossa olevan työntekijän nimi ja titteli.

Asema ei tuo suoraan luottamusta

Muut keskustelijat tapaavat olla verkossa anonymeinä. Osalla on mahdollisesti kuvallinen profiili, osa on mukana pelkällä nimimerkillä.

– Anonymiteetti palvelee osaltaan luottamusta ja madaltaa kynnyistä. Se on verkossa voimavara. Näin ihmiset uskaltavat ottaa esiin sellaisia henkilökohtaisia asioita, joista he eivät muuten kertoisi.

– Esimerkiksi monille nuorille anonymiteetti on hyvin tärkeä asia. IRC-Gallerian keskustelupalstalla nuorilla on mahdollisuus myös kahdenkeskiseen keskusteluun kirkon työntekijän kanssa. Monet nuoret ovatkin hyödynneet tätä mahdollisuutta.

Hintsala muistuttaa, että anonymiteetin myötä ei voi olla täysin varma, onko vastapuoli oikeasti sitä, mitä hän sanoo olevansa.

– Kertakäynnillä ihminen voi halutessaan valehdella ja pystyy olemaan mitä vaan. Jos keskustelukertoja on paljon, tilanne muuttuu.

– Emme voi olla täysin varmoja siitä, onko henkilö verkossa tosissaan vai ei ja ovatko hänen kertomansa tapahtumat ja kokemukset reaalisesti tosia. Mutta tällä ei ole oikeastaan merkitystä. Jos ihmisellä on tarve purkautua, suhtaudumme asiaan vakavasti.

Verkossa sivustoilla on virallinen ylläpitäjä. Käytännössä päivittäinen valvonta rakentuu usein muuta kautta.

– Jos ihminen on käyttänyt verkko-yhteisössä väärin luottamusta, keskusteluyhteisö voi potkaista hänet pihalle.

Hintsala toteaa, että auktoriteetteja ja virallisia instituutioita ei pidetä verkossa automaattisesti luotettavina.

– Live-elämässä on annettua luottamusta, joka voi kohdistua vaikkapa Yleen, Hesariin ja Kansaneläkelaitokseen. Sen sijaan verkossa valmis asema ei tuo suoraan luottamusta. Ratkaisevaa on se, miten verkossa toimii.

Verkon käyttäjät arvostavat Hintsalan mukaan erityisesti muilta vertaiskäyttäjiltä saatuja suosituksia.

– Jos joku toinen verkon käyttäjä antaa myönteistä palautetta, tahoon luotetaan. Vastaavasti kielteinen vertauspalaute vähentää luottamusta.

– Tutkimustenkin mukaan luottamus on ihmisille verkossa tärkeä asia. Jos luottamus menee, ihminen ei käytä tuota verkkopalvelua toista kertaa tai ei ainakaan yritä etsiä sieltä enää luottamuksellista suhdetta.

Omaa persoonaa ja ammatillisuutta

Hintsalan mukaan verkkotoiminnan tulee olla linjakasta, jatkuvaa ja johdonmukaista.

– Luvatut asiat tulee toteuttaa. On esimerkiksi oltava paikalla sen mukaisesti, miten on ennakkoon ilmoittanut. Kun myönteinen ensikontakti on luotu, sen jälkeen jatko on paljon helpompaa.

Hintsala korostaa, että kirkon työn-

tekijät voivat toimia verkossa oman persoonansa kautta.

– Jokainen työntekijä on erilainen. Tämä on ehdottomasti voimavara.

Samalla verkossa korostuu vahva ammatillisuus.

– Kirjoitetun tekstin tulee olla hyvää. Kirkon työntekijän pitää osata vastata kysymyksiin, joihin ihminen etsii oikeasti vastausta. Asioita pitää oppia lukemaan rivien välistä. Tällaiset asiat tuovat koulutukselle suuria haasteita.

Verkossa kuunteleminen ja sen pohjalta kommunikointi ovat oma haasteensa.

– Verkossa täytyy kommentoida toisen tekstejä siten, että hän kokee tulensa kuulluksi. Ruudulle pitää jättää jälki.

Hintsalan mielestä kirkko voisi hyödyntää jatkossa nykyistä paremmin työntekijöiden erilaisia vahvuuksia.

– Ne työntekijät, jotka ovat isiä tai äitejä, voisivat osallistua enemmän keskusteluihin perheasioita käsittelevissä yhteisöissä. Jos työntekijä harrastaa vaikkapa kalastusta tai luomuviljelyä, hän voisi toimia aktiivisesti noissa yhteisöissä.

– Verkkoyhteisöt ovat kuin pieniä maailmoja. Yhden teeman ympärille syntyneissä yhteisöissä jaetaan kaikenlaisia elämään liittyviä asioita. Keskustelua saattaa syntyä vaikkapa lasten uskonnollisesta kasvattamisesta. Kirkon työntekijän mukanaolo olisi tällöin hirveän hyvä juttu.

Hintsala muistuttaa, että monet haavevat verkosta ja sosiaalisesta mediasta ennen kaikkea hauskuutta.

– Ihmiset eivät korosta verkossa ensisijaisesti luottamuksen tai turvallisuuden tunteen tärkeyttä. Verkossa ollaan usein seikkailunhaluisesti ja rohkealla mielellä.

– Kirkon työntekijänsäkään ei pidä olla verkossa vain valmiina selvittämään ongelmia. Sosiaalisen vuorovaikutuksen on hyvä rakentaa muuta kautta.

– JUHANA UNKURI

Papin puheilla

Sielunhoito on luterilaisen uskontulkinnan mukaan rakkauden palvelua, jossa lähimmäinen kohdataan hänen todellisten tarpeidensa mukaisesti. Kuinka nämä periaatteet toteutuvat sielunhoidon saadessa uusia, virtuaalisia muotoja? Vai voivatko ne toteutua parhaiten juuri silloin?

www.nettipappi.fi

Aivan kuten edellistenkin vuosikymmenten ja -satojen edeltäjänsä, tämän päivän Matit ja Maijat maksavat laskujaan, shoppailevat, tapaavat ystäviään ja etsivät tietoa – nykyisin tosin yhä useammin verkossa. Myös apua haetaan jatkuvasti internetistä. Nettipappi-sivusto on yksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ylläpitämistä verkkoauttamispalveluista.

Palvelun juuret ulottuvat 1990-luvun puoliväliin ja muutamaan verkkosielunhoidosta innostuneeseen helsinkiläiskirkkoherraan. Helsingin seurakuntayhtymän nettipappikokeilu käynnistyi vuonna 2001. Vuoden saldo: 70 sähköpostiviestiä. Sittemmin toiminta on vilkastunut jatkuvasti. Pääkaupunkiseudun noin 30 nettipappia saivat vuonna 2010 vastattavakseen keskimäärin 150 viestiä kuukaudessa.

Ja lisää on luvassa: Vuoden 2010 alusta sivusto siirtyi Helsingin, Espoon ja Vantaan seurakuntayhtymien alta osaksi kirkon Hengellinen elämä verkossa -hanketta. Tekniikkaa uudistetaan ja sivustoa ollaan laajentamassa valtakunnalliseksi palveluksi.

Tämä artikkeli kertoo Nettipappi-sivuston merkityksestä käyttäjilleen. Aineistona ovat sivustolle kirjoittaneiden tuottamat 20 kirjoitelmaa. Artikkelin pohjautuu keväällä 2011 hyväksytyyn pro gradu -tutkielmaani *Papin puheilla verkossa: Nettipappi-sivuston sielunhoidollinen merkitys käyttäjien kertomana*.

Marijuttu Hentunen

verkossa

”Kirjoitin nettipapille, kun en muualta neuvoa saanut.”

Palvelun kautta on mahdollista esittää kirkon oppiin, uskoon tai elämään liittyviä kysymyksiä. Sivusto toimii myös sielunhoidollisena ensiapupisteenä. Aineistosta käy ilmi, että Nettipappi-sivusto on monelle ainoa varteenotettava kanava hakea apua ja työstää pahaa oloa.

Asiakkaalle pyritään vastaamaan viikon kuluessa. Pääsääntöisesti yhteydenpito on kertaluontoista. Palvelussa painottuu näin päällimmäisen kysymyksen tai huolen kartoittaminen ja tarvittaessa ohjaaminen sopivan auttajahon luo.

Pitkään tyyppillinen sivustolle kirjoittanut henkilö oli 25–55-vuotias nainen. 2010-luvulla kuitenkin miehetkin ovat löytäneet nettipapin ja kirjoittajien ikäskala on laajentunut.

”Kynnys lähestyä nettipappia on matalampi kuin kohdata kasvotusten.”

Syyt yhteydenottoon saattavat olla tiedonhauksia, jolloin nettipapille on esitetty konkreettinen kysymys usein kirkon kantaan, teologiseen näkökulmaan tai Raamattuun liittyen. Aineistossa keskiöön nousevat (seksuaali)eettiset kysymykset, jotka käsittelevät esimerkiksi homoseksuaalisuutta, avioeroa ja pornografiaa. Usein luottamuksen tunnetta lisäsi se, että vastaajana toimii Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pastori.

Sivustolta haetaan myös tukea. Kirjoittajat tahtovat jakaa tarinansa, huolensa ja epätoivonsa nettipapille, sillä lähipiiristä ei ole löytynyt henkilöä, jolle uskoutua. Kirjoittajat ovat hakeneet myös neuvoja arjen pohdintoihin, kuten työelämään, sairauteen ja ihmissuhde-riiseihin.

Kirjoituspäätökseen on vaikuttanut niin ikään mahdollisuus anonymiteettiin. Enemmistö on kokenut anonymiteetin tekijänä, joka madaltaa kynnystä lähestyä kirkon työntekijää kasvoja menettämättä. Myös internet toimintaympäristönä sekä ajan ja paikan jous-

tavuus ovat vaikuttaneet myönteisesti yhteydenottopäätökseen.

”Joku otti minut todesta!”

Voiko sielunhoidollisuus sitten toteutua kotikoneella? Usealle kirjoittajalle kokemus on ollut myönteinen.

Sielunhoidollisen avun taustalla kirjoittajat korostavat nettipapin henkilökohtaisen vastauksen perusteellisuutta, lohduttavaa lämpöä ja kirjoittajan todesta ottamista. On tärkeää, että nettipappi todella kuulee sen, mitä kirjoittajat tahtovat kertoa. Tämä tuo kirjoittajalle tunteen nettipapin läsnäolosta ja ymmärryksestä. Myös nettipapin avarakatseisuus ja helposti lähestyttävyyttä koettiin tärkeänä.

”Vastaukset ovat välillä olleet joninjoutavia ja ylimalkaisia.”

Tilanteissa, joissa sielunhoidollista apua ei koettu, kirjoittajat mainitsivat yhdeksi syyksi konkreettisuuden puutteen. Osa kaipasi hyvinkin suoraviivaisia vastauksia, joita sielunhoitaja ei useinkaan voi antaa.

Mikäli nettipappi ei ole tavoittanut kirjoittajan ydinkysymystä tai -ajatusta, tilanne koettiin välittömästi esteeksi avun toteutumiselle. Tämä kertoo siitä, kuinka herkkää kirjallinen sielunhoitotyö on.

Kaksi kirjoittajaa kertoo sielunhoidollisen avun jääneen toteutumatta, sillä he hakivat sivustolta tietoa. Tämä ei silti päde yleisesti tietopuolisten kysymysten kohdalla: Enemmistö tietoa hakeneista kertoo saaneensa myös apua. Näyttäisi siltä, että enemmän kuin kirjeen luonteella tai aihepiirillä, sielunhoidollisen avun toteutumisen kannalta merkitystä on kirjoittajan odotuksilla ja motiiveilla sivustoa kohtaan. Sielunhoidollinen apu kun ei toteudu automaattisesti, vaan vaatii kirjoittajalta itseltään aktiivista osallistumista.

”Sivusto on idealtaan erinomainen.”

Valtaosa tutkimukseen osallistuneista korostaa nettipappitoiminnan tärkeyttä

ja täydentävää roolia osana kirkon toimintakenttää: verkkosielunhoidon ei tarvitse syrjäyttää kasvokkain kohtamista tai edes kilpailla sen kanssa.

Palvelu saa kiitosta toteutuksestaan, erityisesti sivustolla julkaistuista kysymyksistä ja nettipapin vastauksista. Käyttäjät voivat peilata nettipapin vastauksia elämäntilanteeseensa ja arvoihinsa. Mahdollisuus lukea kysymyksiä ja vastauksia saattaa tarjota lukijalle myös tunteen osallisuudesta tähän yhteisöön.

”Ihanaa selkeyttä ja sydämen viisautta. Rankkaa myös.”

Entä millaisia vaikutuksia nettipapin vastauksella on käyttäjien elämään ollut? Mikäli palvelu ei vastaa käyttäjän odotuksia, voivat pettymyksen tunteet olla vahvoja ja luottamus myös kirkkoa kohtaan horjua.

Nettipappi-sivusto on kuitenkin valtaosalle käyttäjistä tarjonnut tietoa ja uusia näkökulmia kristinuskoo ja hengellisyttä kohtaan. Näillä näkökulmilta on ollut monenlaisia myönteisiä vaikutuksia kirjoittajien elämään.

Aineistosta löytyy myös kokemuksia, jotka alkavat hiljalleen versoa toivon elementtejä. Kantavaa yhteisöllisyyden tunnetta on koettu myös virtuaalisesti. Yhteydenpito on saattanut rohkaista kohtaamaan myös oman seurakunnan työntekijät.

Haasteitakin toki löytyy: nettipappi ei voi eleillä ja ilmeillä kertoa, että on läsnä. Myöskään tarkentaville lisäkysymyksille ei aina ole mahdollisuutta.

Työmuodossa on kuitenkin paljon todesta otettavaa: Häpeän, tilan tai reaaliaikaisuuden ei tarvitse koitua esteeksi. Kirjoittaminen tarjoaa mahdollisuuden sisäisen maailman kuvaamiseen, ja tekstin äärelle voi palata. Kuten eräs kirjoittaja toteaa, hän on saanut sivustolta lämpöä ja apua, ”ihanaa selkeyttä ja sydämen viisautta”. Sielunhoidollisen avun toteutuminen edellyttää kuitenkin kirjoittajalta itsereflektiivistä otetta ja nettipapin vastaukselle alttiiksi uskaltautumista. Se on ”rankkaa myös”, kuten kirjoittaja toteaa. Tavoitteena on auttaa ihmistä auttamaan itseään. Kirjoittaneiden kokemukset kertovat, että usein tämä on toteutunutkin.

– ELINA VIITASAARI-HULKKO
TK, Helsingin Yliopisto

Leila Mansukoski-Häkkinen

Johanna Sointula

Tietokone on hyvä väline

– fyysistä läsnäoloa se ei täysin korvaa

Työ kuin työ aloitetaan useimmiten avaamalla kone. Loman jälkeen se saattaa olla hikistä hommaa, kun tunnukset ja salasana ovat unohtuneet.

Porin seurakuntayhtymän oppilaitosdiakoni Leila Mansukoski-Häkkinenellä, 60, ei ole ollut vaikeuksia muistaa salasanaan. Kesälomalta palaaja on jo purkanut sähköpostiaan.

– Pyhä ja yksinkertainen! hän paljastaa nauraen salasanaan niksien.

Taivas varjele, mitä sieltä tulee!

Tietokone on työväline, kone, jonka kanssa Leila pärjää jo vallan mainiosti. Tosin opeteltavaa riittää aina niin koneessa kuin koneen luomien mahdollisuuksien omaksumisessa ja omien voimavarojensa rajaamisessa.

Hän muistelee saaneensa tietokoneen työvälineekseen 1990-luvun alus-

sa, toimiessaan Porin seurakuntayhtymän kasvatusasiain sihteerinä.

– En ole tekninen ihminen lainkaan, joten tietokoneen kanssa tuli aluksi aivan käsittämättömiä ongelmia. Nyt tuntuu ihan hassulta ajatella, kuinka vaikeaa oli hallita hiirtä, tai miten näytön hahmottaminen otti lujille.

Erehdysten kautta oppiminen oli hyvää koulutusta. Kun rippikoulusuunnitelma, jonka laatimiseen oli kulunut useampia työtunteja, ei löytynytäkään seuraavana päivänä koneelta, nousi ot-

salle tietysti hiki, mutta samalla omaan muistiin jäi pysyvä jälki tallentamisen tärkeystä.

– Minua opetettiin, että tietokonetta ei tarvitse pelätä. Se on vain kone! Siitä huolimatta työhuoneestani kuului usein ”Apua, auttakaa! Mitä täällä oikein tapahtuu?”

Nyt työn tekoa ja koneongelmien ratkomista helpottaa se, että saatavilla on ammattitaitoisia atk-ihmisiä, jotka osaavat auttaa ja neuvoa.

Opiskelutehtävät antoivat varmuutta tietokoneen käytössä

Leila valmistui vuonna 1975 kirkon virkaan nuorisotyönohjaajaksi ja opetteli alaa useammassa seurakunnassa. Rip-pikoulu- ja nuorisotyö tuntui omalta ja aivan erityisesti sielunhoito kutsui puoleensa.

Porin seurakuntien nuorisokeskusten johtaja **Lasse Vahtola** kannusti häntä laajentamaan työtään ammatillisiin oppilaitoksiin. Niinpä vuonna 1983 Leila aloitti oppilaitostyön oman työalansa ohessa Porin Diakonialaitoksessa.

– Oppilaitostyö paisui ja paisui, koska muutkin oppilaitokset olivat siitä kiinnostuneita, ja minä uuvuin totaalisesti.

Oppilaitostyön virka perustettiin vuonna 2000 ja Leila aloitti uudessa virassa. Hän opiskeli oppilaitostyöhön 32 ov opinnot. Laaja-alainen opintokokonaisuus oli vaativa kokonaisuus, mutta tietokoneen käyttömahdollisuuksia työvälineenä se ei avannut. Toisaalta kirjallisia töitä oli sen verran, että hän sai varmuutta tietokoneen käytössä.

Porin suurimpia oppilaitoksia ovat Satakunnan ammattikorkeakoulu, Diak ja Yliopistokeskus. Leila arvelee Porissa olevan opiskelijoita yhteensä noin 15.000. Oppilaitosdiakoni on tavattavissa ja tavoitettavissa oppilaitoksessa.

– Minulla on hengailuvastaanottoja. En päivästä tietynä aikana jossain kospissa, vaan olen opiskelijoiden kanssa.

Toinen oppilaitostyöntekijä **Niina Kaijanniemi** tekee työtä ammattiopisto Winnovassa erityisnuorisotyönohjaajan virkansa ohessa.

Sähköpostisielunhoitoa

Opiskelijat ottavat yhteyttä sähköpostin kautta tasaiseen tahtiin. Se on heille

luonteva yhteydenpitoväline ja tapa kertoa asioistaan.

Aluksi Leila vierasti sähköpostin kautta tapahtuvaa keskustelua. Hän kertoo tuskailleensa esimiehelleen sähköpostiyhteydenpidon vaikeutta.

– Sielläkö ne haluaa sieluaan hoitaa? Enkö mä voi nähdä niitä lainkaan? Leila muistelee kiperiä kysymyksiään.

Hän kertoo oppineensa keskustelemaan ihmisten kanssa kasvotusten. Ihminen on kokonaisuus, joka kertoo itsestään ja asiastaan myös koko olemuksellaan, kasvoillaan. Vieläkin hämmennää se, että ei näe ihmistä, ja usein hän ehdottaa tapaamista.

– Sielunhoitotyössä koen tärkeäksi hiljaisenkin vuorovaikutuksen. Kokeenemat kollegani lohduttivat minua, että kun totun uuteen välineeseen, huomaan sen hyvät puolet. Pääasia on kuitenkin se, että avuntarvitsija saa apua.

Jotkut kirjoittavat sähköposteissaan pitkiä tarinoita, toiset osaavat esittää tiivistetyn kysymyksen. Toiset kertovat olonsa helpottuneen, kun ovat saaneet kirjoitettua sisältään ”sen möykyä” sähköpostiin. Joskus käydään pitkiä sähköpostikeskusteluja, toisinaan myös tavaan.

Leila vastaa viesteihin mahdollisimman pian ja viimeistään perjantaina, jonka hän on varannut sähköpostien läpikäymiseen.

– Sähköpostiin vastaaminen on vaatinut opettelunsa. Väärinymmärtämisen vaara on aina olemassa. Onneksi nuoret antavat avoimesti palautetta ja kysyvät suoraan, jos eivät ole ymmärtäneet.

Nopeat muutokset vaativat avoimuutta

Muutokset kirkossa ja muussa yhteiskunnassa näkyvät opiskelijamaailmassa. Viimeaikaiset homokannanotot ovat olleet esillä myös Leilan vastaanotoilla.

– Rehellisten ja avointen kysymysten edessä olen joutunut miettimään vastauksiani. Kuinka paljon kirkon työn-

tekijänä yritän selitellä virallisen kirkon kannanottoja, ja saanko sanoa oman mielipiteeni?

Opiskelijoiden kanssa voi keskustella rehellisesti ja avoimesti. Leila on saanut huomata, että opiskelijat opettavat kirkon työntekijää. Opiskelijoiden rohkeus, aito rehellisyys ja suvaitsevaisuus haastavat kirkon työntekijää tarkistamaan omia ajatuksiaan ja asenteitaan.

Nuoret reagoivat ajankohtaisiin asioihin ja heitä koskettaviin tapahtumiin, kuten koulusurmiin, nopeasti. Leilan mielestä on tärkeää, että kirkon työntekijöitä on netissä eri sivustoilla ja että he ovat siellä rohkeasti. Hän ei kuitenkaan koe sitä omaksi tehtäväkseen.

Netistä on löydettävä oikeat paikat ja tavat kohdata opiskelijoita

Leila hakee netistä myös tietoa selvittellessään esimerkiksi asiakkaidensa kysymyksiä ja ongelmia, jotka usein liittyvät mielenterveyteen ja aikuistumiseen.

– Käytän nettiä kirjojen ja lehtien ohessa. Netin ongelma on se, että sieltä on työlästä löytää luotettavaa tietoa.

Leila pitää myös blogia, Loki-kirjaa, Porin seurakuntayhtymän sivuilla. Säännöllisen epäsäännöllisesti ilmestyviin kirjoituksiin on tulossa tänä syksynä muutos, kun hän aikoo tehdä parannusta ja kirjoittaa säännöllisemmin.

– Blogeissani olen ottanut avoimesti kantaa ajankohtaisiin asioihin ja saanut jonkin verran palautetta.

Bloggaamisessa työ on opettanut tekijäänsä. Kirjoitus ei saa olla pitkä ja kielen pitää olla selkeää. ”Kaanaan kieltä” ei kannata käyttää ja vastaaminen omalla nimellä kuuluu bloggaajan pakettiin.

Facebookissa Leila ilmoittelee seurakunnan tapahtumista, kuten konserteista ja joulukirkoista.

Netistä on löydettävä oikeat ja ajanmukaiset tavat olla näkyvillä. On uskallettava näyttäytyä siellä, missä asiakkaat ovat.

– Koen tärkeäksi olla läsnä opiskelijoiden parissa niin fyysisesti kuin myös netissä, Leila tuumaa. Kirkon työntekijänä ei voi olla tavattavissa vain netissä, olla yhtä käsittämättömän näkymätön ja salattu kuin Isä Jumala.

– JOHANNA SOINTULA

Ilman rihman kiertämää

Sielunhoito on useimmiten kahden ihmisen intiimi ja hienovarainen kohtaaminen. Sielunhoito ei onnistu ilman herkkyyttä. Sielunhoidollisen kohtamisen pitäisi tavalla tai toisella välittää ilmapiiri, joka huokuu luottamuksellisuutta. Luottamuksen turvaksi ja takajaksi on kirkon teologian piirissä määritelty aivan oma käsitteensä – rippisalaisuus. Rippi tehdään pohjimmiltaan aina Jumalan edessä, Jumalan, jonka edessä ihmisen ei tarvitse kätkeä mitään. Rippisalaisuus on kautta aikojen ymmärretty koskemattomaksi ja rikkomattomaksi, mikä aika yllättäin ja myös Euroopassa hyvin ainutlaatuisesti ponkasi suomalaisessa pedofiilikeskustelussa esiin suurena uhkatekijänä seksuaalisen hyväksikäytön todellisille ja potentiaalisille uhreille. Sielunhoidon ja ripin luottamuksellisuus säilyi ajoin kuumasakin kiistelystä kuitenkin koskemattomana. Sielunhoitajan korva on edelleen salaisuusien kaivo, ja se on epäilemättä hyvä niin.

Internet on varsin toisenlainen ilmiö kuin sielunhoito. Se on hyvä ymmärtää kaikessa nettisielunhoidossa. Netissä ei käytännössä ole muita kuin julkisia sanoja. Ja lähes jokainen näistä julkisista sanoista tallentuu jonnekin, jonkun muistiin. Tallentuu, ei kätkeydy. Tallentuu, jotta se on noudettavissa esiin. Kun tarpeeksi usein jotain kohdetta googletat, alat saada pian kiinnostukseen kohteeseesi liittyvää mainontaa, vaikkapa lento-, matka-, auto-, hotelli-, lehti-, lastenvaippa-, lääke- tai seksitarjouksia. Aivan intresseistäsi riippuen.

Ystävämme facebook on sosiaalinen media, niin se itse kertoo. Individualismin aikakaudellakin se räjäyttää uudelleen löydetyn sosiaalisuutemme parhaimmillaan globaaleihin mittasuh-

teisiin. Facebookin käyttäjiä on maailmanlaajuisesti jo yli 600 miljoonaa. Jokaisella facebookkarilla on hallussaan reaaliaikainen kansainvälinen verkosto – potentiaalisesti kymmeniä ja satoja, jopa tuhansia ystäviä kaikkialla maailmassa aina ja joka aika saavutettavissa. Tämä tosin edellyttää useimpien kohdalla tietysti ystävä-sanana aika radikaalia ja inflatorista uudelleen tulkin-
taa. Mutta niin tai näin, ystävät keskustelevat tunnetusti keskenään, vaihtavat kuulumisia, valokuvia, ruokareseptejä, kokemuksia, kertovat lapsistaan, mustikka- ja kanttarellisaaliistaan. Voit olla täysin yksin, mutta aina halutessasi onnellisesti yhteydessä sinulle tärkeisiin ihmisiin, jotka usein täysin välittömästi kommentoivat tekemisiäsi, ajatuksiasi ja sanomiasi. Aittoa vuorovaikutusta ja dialogia siis.

Netti on sosiaalinen ja tässä mielessä usein aidosti diakoninen. Se rakentaa uudenlaista yhteisöllisyyttä. Se rakentaa myös uutta yhteiskunnallista todellisuutta, facebook-vallankumous kaatoi **Hosni Mubarakin**. Vallankumoukselliset joukot koottiin ja organisoitiin facebookin välityksellä. Nettiin liittyy parhaimmillaan lupaus uudesta, uljaasta maailmasta. Mutta ei ilman tuota ongelmallista varjoa: netissä joku jossakin tietää, rekisteröi ja analysoi aina sen, mikä sinua kiinnostaa. Netin sivuilta tutuksi ja muistiin kirjatuksi tulevat myös ystäväsi, perheenjäsenesi, ajatuksesi, harrastuksesi, tykkäämisesi. Sinä saat profiilin ja se profiili kiinnostaa aivan erityisesti yrityksiä. Tietosi tallentuvat ja tallennetut tietosi ”vuotavat”. Ja sen, kelle tietosi päätyvät ja missä laajuudessa määrittelee – usein ajan mukana muuttuvin säännöin – varsin itsevaltaisesti Google, Apple, Facebook tai joku muu. Vaan et sinä itse.

Toisen tietojen esiin kaivaminen voi välillä edellyttää yksityiseltä henkilöltä kovaa motivaatiota, taitoa ja kärsivällisyyttä. Mutta varmaa on, että näppärä ja osaava nettiseilori pääsee ainakin joukkovoimalla lopulta oikeastaan juuri sinne, minne haluaakin – myös salasanojesi taakse. Niiden purkuun löytyy näppärät ohjeet – mistäpä muualta kuin netistä. Suojassa ei käytännöllisesti ole mikään eikä kukaan, kuten WIKILEAKS meille kiistatta osoitti. Hakkeroinnille aukenevat kaikkein luottamuksellisimmatkin ja tarkimmin varjelluimmat salaisuudet. Hakkeri on nykyajan tutkimusmatkailija, napatutkija, jonka himoitsema kohde on toisen tiedosto. Mitä kauempana, mitä useampien suojausten, muurien ja haasteiden takana, sitä houkuttelevampana ja kiihottavampana. Nettiin ei siis kannata turhia luottaa, sillä sen perusidea on oikeastaan tehdä kaikesta yksityisestä julkista ja kaikesta julkisesta yksityistä. Ja tällä on seurauksia, hyviä, mutta myös uhkaavia. Ja seuraukset todentuvat usein käsittämättömällä nopeudella.

Tohtori Karl-Theodor zu Guttenberg teki pikavauhdilla loistavan uran Saksan politiikassa. Raamiedellytykset olivat kiistatta hyvät. Ehdottomasti komea, näyttävä mies, kaunis, hoikka, vaalea vaimo ja suloiset lapset kuten kuuluu, jos miehellä on aatelinen tausta ja linna kotina. Kieli- ja käyttäytymistaitoa, poliittisesti raikasta suorapuheisuutta, uutta tyyliä, rohkeita otteita ja ratkaisuja vaikka muille jakaa. Puolustusministerinä ihastuneiden kannattajensa KT-nimellä tuntema nouseva tähti vieraili ahkerasti Afganistanissa, tuki ja rohkaisi miehekkäästi sotilaitaan, suuri kaatuneita, esiintyi mielellään maastopuvuissa, ylänappi auki, hihat ylös-

käärityinä. Tuleva liittokansleri, ennakkoivat monet asiantuntijatkin.

16.2.2011 Karl-Theodor zu Guttenberg totesi *Süddeutsche Zeitung* -sanomalehdessä: ”Väite, että väitöskirjani on kopio, on absurdi.” Seuraavana päivänä tuntematon netinkäyttäjä, nimimerkki PlagDoc perusti GuttenPlag-Wikin ja kutsui kaikki kiinnostuneet selvittämään tohtorin väitöskirjan aitoutta. Wikipedian wiki tarkoittaa nopeaa. GuttenPlag-Wiki oli nopea. Sen vapaaehtoiset väitöskirjasalopoliisit selvittivät kuudessa päivässä, että zu Guttenbergin väitöskirjasta noin 54 prosenttia oli suora tai vain vähän muunneltua lainausta muiden teksteistä – useimmiten ilman lähdeviittauksia. Plagiaattia oli siihen mennessä löytynyt 270 sivulta. 1.3.2011 kulttuuriministeri joutui eroamaan virastaan. Ministeri ei saa valehdella eikä esitellä toisten keräämiä tutkimustuloksia oman ajattelunsa väläyksinä. KT:n jälkeen jo moni muukin Saksan poliitikko on menettänyt maassa hieman yliarvotetun tohtorin tittelinsä, joka niin kauniisti on koristanut poliitikon karismaa. Tiede on kuitenkin tiedettä ja itsensä markkinointi muuta.

Apple, joka nousi juuri maailman arvokkaimmaksi yhtiöksi, on vahvasti uskonnollinen yhteisö. Applen käyttäjät uskovat vain Appleen, ovat ikään kuin hienompaa väkeä ja tosi seurakunta, paremman nettitulevaisuuden aito lupaus. Samalla oma kulttiyhteisönsä, jolla on vakavasti sairaassa **Steve Jobsissa** oma profeettansa, nettievankeliumin aidosti kärsivä palvelija. Apple myös näkee oman seurakuntansa jäsenen sisimpään ja valvoo hänen kaikkia teitään. Tähän on monta väylää, kotimme ja kotikatamme kuvaava Street view ei siihen riitä. Älypuhelinien aateli eli uudet iPhone rekisteröivät muutaman metrin

tarkkuudella kantajansa liikkeet, varustavat ne päivämäärällä ja kellonajalla ja tallentavat nämä tiedot sellaisenaan. Saman tekee myös iPad. Kuka tahansa voi halutessaan seurata elämäsi askele askeleelta. Apple unohti kyllä sen laitteitensa käyttäjille kertoa.

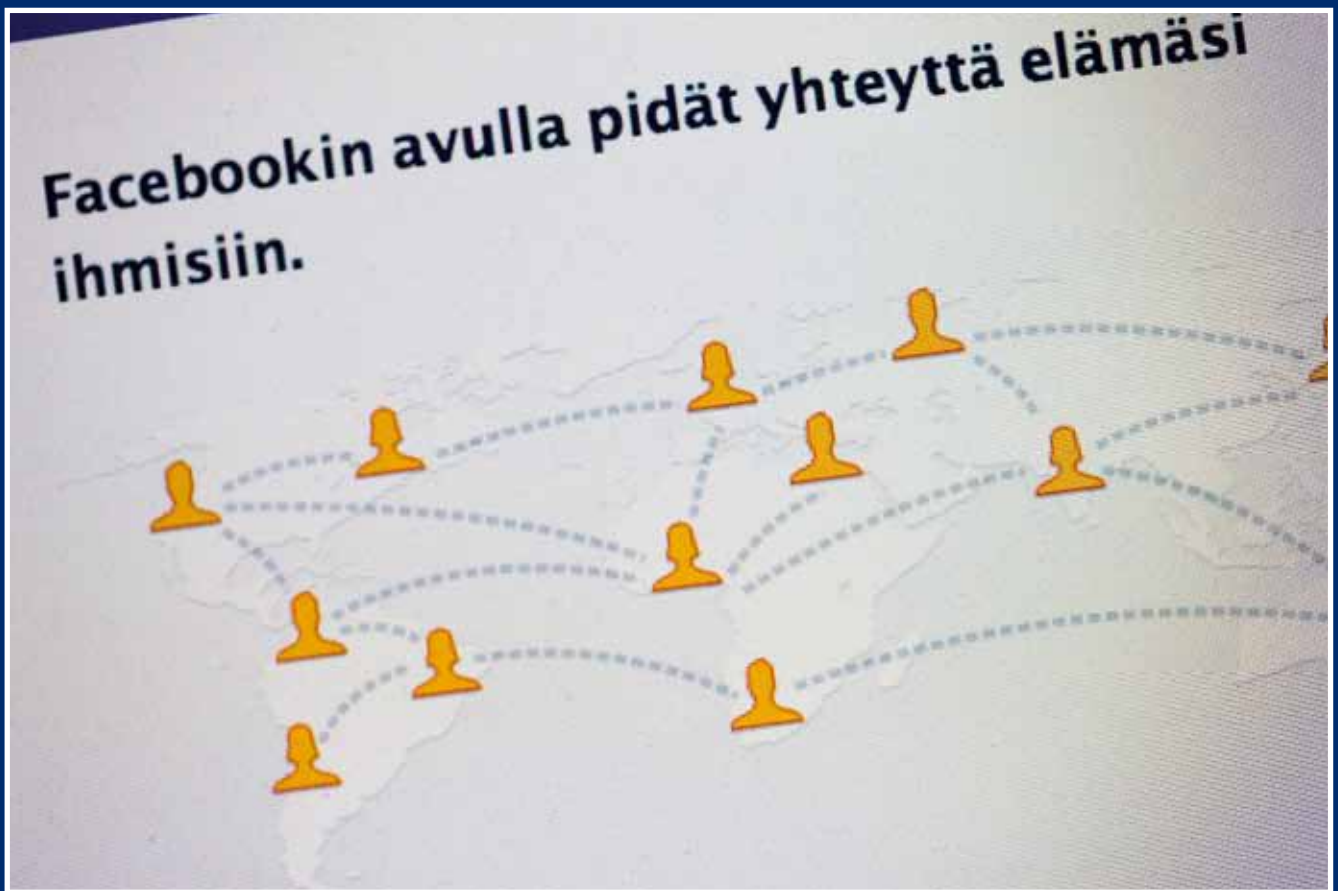
Totaalinen kontrolli on saanut uuden muodon. Tekniikka on tehnyt meistä läpinäkyviä, alastomia. Kuljemme misissä tahansa, kasvomme voidaan tunnistaa, reittimme jäljittää ja ajoittaa, ystä-

vämme rekisteröidä, google-klikkauksemme kartoittaa, lastemme kuva tai hairahduksemme dokumentoiva video levittää koko maailman nähdä. Viimeinen tuomio – totaalinen läpivalaisu – on joka hetki. Kestämmekö me sen? Missä ovat salaisuuteni, yksityisyyteni, vapauteni, maailma, joka on omani? Oman sielunhoitonsa voi aloittaa miettimällä, mitä nettiin laittaa. Kaikki tallentuu suuren isonveljen muistiin, jonnekin.

– KAI HENTTONEN

Markus Henttonen

Diakoniatyöntekijän kasvot naamakirjassa

Kun aikoinaan sain serkultani kutsun liittyä Facebookin, en oikeastaan tiennyt, mistä on kyse. Rekisteröidyin käyttäjäksi ja aloin tutkimusmatkani "Naamakirjassa". Mieleeni ei juolahtanut, että liittymiseni oli historiallinen askel ja myöhemmin Facebook olisi yksi ympäristö tehdä töitä. Aluksi kyse oli pelkästä vapaa-ajan harrastuksesta. Olin jo aiemmin pyörinyt netissä ihan niissä vanhanajan chateissa (reaaliaikainen keskustelu). Osasin varoa ja välttää jotkut sudenkuopat. Rajasin harkiten, mitä tietoja itsestäni annan ja mitä en, tietäen koko ajan, että bittiavaruuteen laitettu tieto voi lennähtää vastaan yllättävästikin paikasta.

Diakoniatyöntekijät liikkuvat lähes kaikkialla, myös verkossa. Siksi ei ole ihme, että heitä löytyy myös Facebookista. Suurin osa on Naamakirjassa omana

siviilipersonanaan, mutta jotkut ovat luoneet profiilin ammattinimellään: selkeä rajaus työn ja yksityisyyden välillä. Oma käytäntöni on, että otan ja pyydän

kaveriksi sellaisiakin diakoniatyöntekijöitä, joita en ole oikeasti livenä nähnyt. Riittää, että on ollut kontakti joko puhelimitse tai sähköpostilla. Mielestäni Naamakirjassa näkymiseni on laskenut kynnystä ottaa minuun yhteyttä. En ole pelottava kirkkohallituksen työntekijä vaan tavallinen ihminen. Status-päivitykseni ovat välillä informatiivisia: "Kokouksessa koko päivän, ei kannata soittaa", "Eilen tuli 15 kuorta, kuinkahan monta posti tänään tuo?" ja välillä taas valitusta VR:n toiminnasta, ihailua kauuniista luonnosta tai jotain ihan hömpää. Diakoniatyöntekijöiltä tulevat työtä tai asiakkaita koskevat kyselyt ohjaan lähettämään työsähköpostiini. Olen saanut myös joitain siviilipuolen tuttuja

kysymyksiä siitä, mitä ongelmatilanteessa voisi tehdä. Ehkä on helpompi kysyä verkon kautta kuin soittaa.

Kyselin – tietysti Facebookin kautta – muutamalta diakoniatyöntekijältä heidän kokemuksiaan siitä, tuleeko yhteydenottoja tai esimerkiksi avustuspyyntöjä Naamakirjan kautta. Tässä poimintoja vastauksista (työntekijöiden nimet muutettu):

PAAVO: Ei ole tullut yhteydenottoja eikä avustuspyyntöjä Facebookin kautta eikä juuri sähköpostillakaan (pari henkilöä tulee mieleen, jotka ovat ottaneet sähköpostilla yhteyttä ja ollaan sitten sovitettu tapaaminen). Ehkä nettiyhteydenottojen määrä lisääntyy, kun nettinatiiivit alkavat olla sellaisessa iässä, jolloin avun tarvetta ilmenee. Diakonia on siis hieman eri tilanteessa kuin nuorisotyö.

PIRKKO: En tiedä, luetko vapaaehtoisten rekrytointia auttamiseksi (joillekin vapaaehtoisille sillä on sellainenkin merkitys), mutta vapaaehtoistehtäviin olen saanut ja minulle on ilmoitautunut tämän kautta. Joidenkin työntekijöiden kanssa on keskusteltu myös työstä ja ehkä niissä on ollut jonkinlaista mentoroinnin makua.

PAULA: Hiljaista on ollut. Yksi kaverista kyseli suruun apua läheiselleen, mutta ei se johtanut kuitenkaan pidemmälle. Avunpyynnöt on tullut toistaiseksi sähköpostin välityksellä. Itse miettii, ehkä ammatista johtuen, lukiesaan ihmisten päivityksiä, että pitäisikö ottaa yhteyttä ja tarkentaa onko tilanne kuinka huono.

PILVI: Täällä periferiassa Facebook on aivan täysin henkilökohtaisten kontaktien paikka - ainakin itselleni. Jonkin verran tulee asiakkailta sähköpostin kautta viestejä avuntarpeesta. Pitäisi olla aktiivisempi. Koneen ääressä vietetty aika menee jokapäiväisten asiakkaiden tilastoinnissa ja toiminnan suunnittelussa. Lisää diakoniatyöntekijöitä, että ehtivät verkostoitua.

Sosiaalisen median koulutuksen rohkaisemana diakoniatyöntekijät ovat luoneet myös työpaikalleen tai työyhteisölleen oman profiilin tai alkaneet julkaisemaan blogia. Jotkut ovat myös luoneet ryh-

miä kollegoistaan. Itse silloin aikoinaan huomasin, että niin papit kuin kirkkomuusikotkin olivat luoneet itselleen Facebookiin omat ryhmänsä. Sain siitä kimmokkeen ja perustin marraskuussa 2007 ryhmän Diakoniatyöntekijät. Kirkkomuusikot ja urkurit on suljettu ryhmä eli sen jäseneksi pääsyä pitää anoa eivätkä ryhmän ulkopuoliset näe käytyjä keskusteluja. Diakoniatyöntekijöiden ryhmän ensimmäisten jäsenten kanssa kävimme keskustelua ja päädyimme avoimuuteen: ryhmää ei piiloteta muilta käyttäjiltä. Kovin helposti ryhmää ei ehkä sittenkään löytynyt, koska viime syyskuussa Kuopion hiipakunnan diakonian neuvottelupäivillä Facebookiin perustettiin toinen ryhmä samalla nimellä.

Missä ryhmässä keskustellaan?

Diakoniatyöntekijöiden ryhmässä on jaettu linkkejä mielenkiintoisista artikkeleista ja avoimista työpaikoista. Keskustelu oli aluksi melko vaisua, mitä nyt matala palkka puhutti. Facebookille on ominaista, että sivustoille tehdään niitä kehittäessä käyttäjistä riippumattomia muutoksia. Sen takia tuli ajankohitaiseksi päivittää myös Diakoniatyöntekijöiden ryhmä. Päivityksen jälkeen ryhmä sai lisää näkyvyyttä ja keskustelu vilkastui. Oli oikeastaan yllätys, miten ryhmä heräsi henkiin. Sivulla on kysytty vinkkejä vanhusten kerhoihin, haettu pari vuotta työssä olleita kertomaan kokemuksiaan tutkimusta varten ja laitettu diakoniatyötä sivuavia linkkejä. Siellä on myös jaettu työssä koettuja niin hyviä kuin huonojakin hetkiä. Yksi helmi on mielestäni tämä: Olin eilen muistisairaiden hoitoyksikössä ripikoululaisten kanssa ja pidin siellä diakoniatunnit ja kysyin paikalla olevilta "Mitäs se diakonia sitten on?"

"No, se on auttamista ja palvelemista, se on lähimmäisen rakkautta, jonka lähtökohdana on Kristus", vastaa muistisairas vanhus. ...

Oli siis aika tyhjentävä vastaus. Ei siinä tarvinnut enää paljon diakonissan puhua. Ilo oli seurata nuorten ja vanhusten yhdessä oloa ja kahvittelua.

Kuulun myös pariin pienempään suljettuun, enimmäkseen diakoniatyöntekijöistä koostuvaan ryhmään. Kyselin niissäkin, mitä vertaistukea verkossa

saa ja miten Facebook tai verkko yleensä vaikuttavat diakoniatyön arkeen?

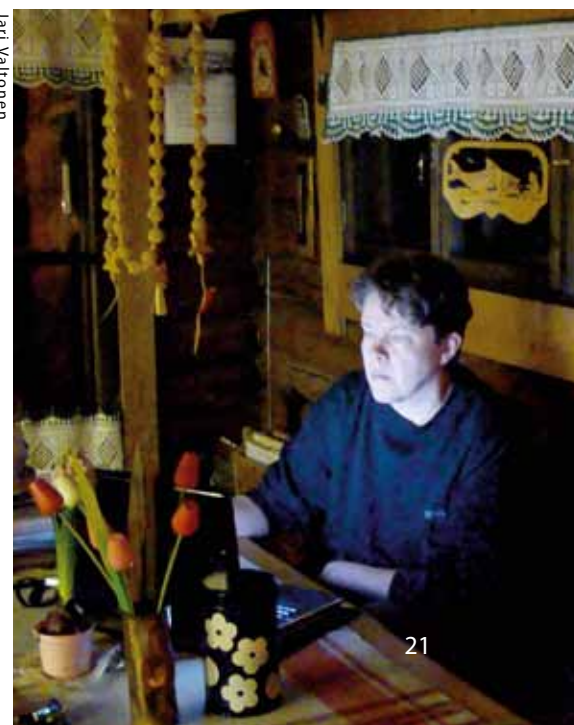
MAIJA: Olen enemmän vapaa-aikana täällä naamakirjassa, joten en hae tukea työtovereilta diakoniatyön arkeen. Lähinnä tulee tsemppattua työtovereiden liikunta- ja muita kehittäviä vapaa-ajan harrastuksia.

MERJA: Tämä "ryhmä" on tosiaan pienemmille porukoille josko voisimme keksiä / jakaa vinkkejä kuinka tavoittaa / haastaa seurakuntalaisia enemmän mukaan toimintaan :)

MINNA: Ainakin opiskeluaikana (josta ei ole mitenkään kauan) monet diakoniatyöntekijät kommentoivat kannustavia viestejä statuspäivityksiini (: ne rohkaisivat ja auttoivat eteenpäin.

Ne diakoniatyöntekijät, jotka muutenkin liikkuvat sujuvasti verkossa, käyttävät myös Facebookia. Minulle muutama aiemmin hieman etäisempi kollega on tullut paljon läheisemmäksi samanhenkisen verkkokäyttäytymisen takia. Yhä suuremmalle osalle verkon todellisuus on tullut tutuksi. Internet ei ole virtuaalielämää. Se ei kuitenkaan tarkoita, että kaikkien täytyisi olla siellä tai että diakoniatyöntekijän pitäisi olla tavoitettavissa 24 / 7. Verkko on tarkoitettu tueksi eikä ansaksi.

– JAANA VALTONEN
Diakoni
Kirkon diakoniarahasto

Varjelusta.

Kirjautumalla seurakunta-asiakkaaksi saat heti näkyviin seurakuntien omat tuoteryhmät ja seurakuntahinnat. Seurakunnan työntekijänä saat myös omat ostoksesi seurakuntahinnoin.

Matti Sihvonon Kauniina nauhana vuosien päivät

Lahjaksi kultaiseen ikään
ehtineille. Isotekstinen,
selkeästi kuvitettu kirja
jonka kertomukset hoitavat
Jumalan sanalla.

Vähintään 20 kpl 16,50,-
Vähintään 50 kpl 14,90,-

18,20
(norm. 20,70,-)

Eeva Eerola
Voimia ja varjelusta
Miten löytää toivo ja tie
huomiseen? Lahjaksi, iloksi,
toivon viritäjäksi.
Vähintään 20 kpl 13,50

16,11
(norm. 17,90,-)

Helena Castrén
Surukodin kirja
Kirjanen seurakunnalta
surukotiin.
Vähintään 20 kpl 5,90,-

6,20
(norm. 6,90,-)

26,50
(norm. 29,90,-)

Kaija Maria Junkkari
Sielukas nainen
Odotettu uusi kirja naisen
elämän muutosvoimista,
oman kutsumuksen löytämi-
sestä ja viisaiden valintojen
tekemisestä.

Kirkon Ulkomaanapu
**Värikäs
avaimenperä**
Käsinmaalattujen,
yksilöllisten avai-
menperien takana
teksti "Psalm 91:11".

5,90

Pertti Luumi
Matkaan syntyneitä
Kertomuksia keskeltä
elävää elämää.
Vähintään 20 kpl 14,90,-

17,7
(norm. 18,90,-)

kotimaakauppa.fi

KAIKKEA MAAN JA TAIVAAN VÄLILTÄ.

KIRJAPAJA

Diakoniasta blogeja

Internetin sosiaalinen maailma eli some sisältää loputtomasti mahdollisuuksia osallistua, hakea tietoa ja myös tuottaa sitä. Meneillään on samankaltainen murroskausi kuin kirjapainotaidon syntyessä. 1500-luvulla kontrolloitu kirjojen tuottaminen karkasi uuden tekniikan myötä käsistä ja erilaisia kirjasia ilmaantui eri tahoilta. Tällä hetkellä yksi mainio julkaisukanava on blogin pitäminen, joka on murtamassa kirjojen ja lehtien valtamonopolia.

Blogien myötä viestinnän ja oman mielipiteen julkaisemisen aikataulu on kokenut hurjan muutoksen. Ennen sai rauhassa fundeerata tekstinsä, lähettää sen lehteen arvioitavaksi ja jonakin päivänä teksti tuli painettuna – jos tuli. Monet tekstit nimittäin saattoivat jäädä toimituksen rattaisiin. Blogin pitäjä on vapaa kaikista rajoituksista: itse saa kirjoittaa, hakea kommentit parhaaksi katsomastaan suunnasta (yleensä tekstit kannattaa luettaa toisilla ennen julkaisemista) ja sitten teksti julkaisuun omassa blogissa. Oman blogin pitäminen on kuin toimisi yhtä aikaa kirjailijana, toimittajana ja kustannusjohtajana.

Liian vaikeaa?

Oman blogin perustaminen ei vaa di suuria teknisiä tietoja, mutta perusteet tekstin tuottamiseen, muokkaamiseen ja internetissä liikkumiseen tarvitaan. Tekniikasta saa vinkkejä, ja mallia kannattaa ottaa aiemmin kirjoittaneista. Hyvä aloitusruutu onkin toisten blogien selailu sillä silmällä; miten sivut on tehty, mistä asioista kirjoitetaan ja mikä toimii.

Blogin pitäminen saattaa tuntua etukäteen vaikealta ja jopa aivan liian suu-

relta haasteelta. Tekniikka on kuitenkin helppoa ja sen kanssa pääsee pian sinuiksi. Jos olet oppinut kirjoittamaan tietokoneella, käyttämään sähköpostia ja selaamaan internetin sivustoja, niin osaat riittävästi ryhtyäksesi blogin pitäjäksi.

Diakoniasta bloggaaminen

Diakonia ei yleensä ole internetin valtavirran keskiuomassa. Oma kokemukseni on se, että diakonia-teema on yksi niukimmin luettuja omissa teksteissäni. Top-teemoja omilla sivuillani ovat olleet ajankohtaiset kysymykset seksuaalisista vähemmistöryhmistä, piispanvaalit ja raamatuntulkinnan kysymykset. Valitettavasti vähäväkisten asiat kiinnostavat vähemmän ja niitä kommentoidaan niukemmin. Numerot puhukoot puolestaan. Puolentoista vuoden aikana Dosentin ikkunan blogitekstejäni on ladattu kaikkiaan yli 40 000 kertaa. Luetuin teksti on ollut syksyn 2010 TV:n homoiltakeskustelun analyysi (*Piispan puheet söivät kirkosta yli 10 000 jäsentä*): 5 641 latausta. Sen sijaan esimerkiksi postaukseni *Kansallinen hätätila: Suomessa 700 000 sairastaa malariaa* on saanut osalleen vain 215 latausta. Ensimmäinen teema

kiinnosti laajoja piirejä Suomessa ja kirjoituksen linkki levisi laajalle. Jälkimmäinen taas oli (ehkä liian vaikea) älyllinen leikki, jossa vertasin suhtautumista köyhyyteen ja sairastamiseen.

Viisi askelta bloggaamiseen

1. Harjoittele blogimaailman metkua osallistumalla toisten blogeissa keskusteluun. Tämä edellyttää yleensä kirjautumista. Suosittelen aina kirjoittamaan omalla nimellä.

2. Avaa blogi jossakin blogiyhteisössä, jossa kaikki tekniikka on mietitty valmiiksi. Esimerkiksi Kotimaa24 blogimetsä on hyvä matalan kynnyksen areena.

3. Ruokahalun kasvaessa voit harkita myös oman blogin avaamista ja käyttää jotakin blogipalvelinta. Esimerkiksi blogspot.com ja wordpress.com tarjoavat ilmaiseksi blogipohjan, jonka voi säätää visuaalisesti haluamukseen.

4. Luo selkeä profiili ja markkinoi tuotetta. Kukaan ei tiedä sinusta ellet tee itseäsi tunnetuksi. Napakat ja mielenkiintoiset tekstit houkuttelevat lukijoita lisää.

5. Ole pitkäjänteinen. Saat suuremman lukijakunnan vasta aikaa myöden. Makuun päästyäsi huomaat, että bloggaaminen on innostavaa ja usein myös hauskaa.

Voit tutustua blogiini Dosentin ikkunasta: Raamattu, kirkko ja köyhyys osoitteessa latvus.wordpress.com tai Kotimaa24-sivun blogiini www.kotimaa24.fi.

– KARI LATVUS

Avoin tiedonvälitys

Kotimaa24:n uutispalvelua hallitsevat kehälliset asiat – siinä mielessä, että kehällisiä uutisia luetaan eniten. ”Kehällinen” asia on muun muassa kirkon suhtautuminen homoseksuaalisuuteen. Mitä pitäisi ajatella, kun ”kehälliset” uutiset ovatkin lukijoiden mielestä keskiössä? Kiinnostaako diakonia?

Mikä Kotimaa24?

Kotimaa-yhtiöt, Toivontuottajat eli Helsingin, Espoon ja Vantaan seurakuntayhtymät sekä Kirkkohallitus käynnistivät Kotimaa24-uutisyhteistyön 1. syyskuuta 2010. Mukana on myös muutama muu suuri seurakunta.

Kotimaa24-verkkopalvelu koostuu uutisista ja blogeista. Päätoimittajana on **Olli Seppälä**. Uutistoimitus on itsenäinen ja journalistisin periaattein toimiva yksikkö. Palvelulla on käytössään kolmen henkilön työpanos. Kotimaa24:n toimipiste sijaitsee Helsingissä.

Kotimaa24.fi:n uutistuotantoa edelsi kolmen vuoden ajan Kotimaan verkkolehti, jonka toiminta lakkasi kesällä 2009. Sen tilalle syntyi Kotimaa24-blogisivusto, ”blogimetsäksi” kutsuttu keskusteluforum. Verkkouutisten tarve johti uutistuotannon aloittamiseen uudelleen.

Millä tavoin Kotimaa24 uutis- ja blogipalvelu harjoittaa diakonista tehtävää? Voiko tiedotusvälineellä olla tällainen tehtävä? On itsestään selvää, että sananvapaus ja tiedonvälitys pohjimmiltaan tavoittelevat yhteiskunnan, myös kirkon, hyvää. Avoin tiedonvälitys toimii kaikkien parhaaksi, ja tässä mielessä laajasti miellettyä se toteuttaa myös diakonista tehtävää.

Diakonian tarve tiedossa

Kotimaa24 käsittelee diakoniaa myös konkreettisina uutisina. Missä on hätää, siellä myös Kotimaa24 on läsnä ja raportoi. Samoin blogistit, jotka kirjoittavat sääntöjen mukaisesti omilla nimillään, pohtivat aika ajoin diakonian teemoja. Kotimaa24:n pieni toimittajajoukko joutuu turvautumaan kansainvälisissä diakonisissa tai avustustyön teemoissa usein eri maiden tiedotusvälineiden antiin, mutta myös usein suomalaisten avustusrjestöjen, diakonisten toimijoiden ja asiantuntijoiden sekä diakonian asiakkaiden asiantuntemukseen.

Toimituksessa vallitseva käsitys on, että uutisia diakoniasta kaivattaisiin sivustolle enemmän. Tähän pyritään. Jos koko maailmaa kovistelevat synkät talouspilvet laskevat itsensä tyhjiin maan kamaralle, toimituksen ei tarvitse erikseen soitella diakoniakellojaan. Kasvat ruokajonot, köyhyys, asunto-ongelmat, työttömyys ja muut diakonian leipälajit pitävät huolen, että uutisia riittää.

Uutisointi edellyttää myös sitä, että Kotimaa24 selviää tulevista ajoista pystyssä. Itsestäänselvyys tämä ei ole, sillä sivusto pyörii Kotimaa-yhtiöiden ja kirkon ja seurakuntien hyväntekeväisyyden varassa. Vaikka palvelua lukee parhaimmillaan kuukaudessa vajaat

100 000 ihmistä, sen ilmoitustulot ovat vielä toistaiseksi jääneet pieniksi. Paras keino tukea Kotimaa24:n toimintaa on pysyä kirkon jäsenenä.

Lukemattomia diakoniauutisia

Kotimaa24:n kaikkien aikojen luetuimmista uutisista valtaosassa käsitellään kirkkollisia kiistakapuloita kuten homoseksuaalisuutta ja naispappetta. Nämä kysymykset siis kiinnostavat meitä, lukijoita, kaikkein eniten. Onko niin, että nämä ovat ”kehällisiä” asioita, kuten kirkon piirissä usein sanotaan? Ne kuitenkin tuntuvat olevan ihmisille niitä kaikkein kiinnostavimpia ja ehkä siten myös merkityksellisimpiä aiheita tällä hetkellä. Tämän voi myöntää lausumalla mielessään: Minua kiinnostaa kirkollisista uutisista eniten seksuaalisuuteen ja sukupuolisuuteen liittyvät uutiset.

Kotimaa24:n kaikkien aikojen kahdestakymmenestä luetuimmasta jutusta 12 käsittelee vanhoillislestadiolaisuutta, useimmiten liikkeeseen liittyviä kipupisteitä kuten lasten hyväksikäyttöä tai liikkeen suhdetta naispappeteen. Viidessä uutisessa käsitellään seksuaalietiikkaa, valtaosin homoseksuaalisuutta, yhdessä naispappetta. 20 luetuimman uutisen joukkoon ovat lisäksi yltäneet uutinen toisinajattelija **Pentti Linkolan** liittymisestä kirkkoon sekä evankelista **Kalevi Lehtisen** kuolema. Nämä 20 uutista ovat kotimaan uutisia. Vain kaksi kulttuuriuutista yltää samaan klikkauksien määrässä. Ne käsittelevät naispappien uutta virkapukua ja Hämeenlinnassa ladon seinään ilmestynyttä Neitsyt Mariaa. 22 luetuimpaa uutista on katsottu parhaimmillaan yli 15 000 kertaa.

on hyvän tekemistä

Miten sijoittuvat tärkeät diakoniaa sivuavat teemat статистиikassa? Hännänhuipulle. 20 vähiten avatun kotimaan jutun joukossa (keskimäärin 300 klikkausta) on käsitelty muun muassa seuraavia aiheita: ihmiskauppa, Yhteisvastuukeräys, Tasaus-kampanja, elinluovutus, kauppojen ruokahävikki, vankiperheiden lasten asema, ekologisuus, vapaaehtoistyö. Surullista? Niinhän se on. Eikö toimitus osaa käsitellä diakonisia aiheita riittävän kiinnostavasti? Eivätkö ihmiset jaksa lukea lähimmäisten hädästä?

Kovaa väittelyä, tietoa ja sivistystä

Kotimaa24:ään on syntynyt verkkoyhteisö. Palvelulla on noin 300 blogistia. Valtaosa on miehiä, noin 60–70 prosenttia. Blogisteissa on verkossa aktiivisia ”tavallisia seurakuntalaisia” ja paljon myös seurakunnan työntekijöitä. Kotimaa24:ään perustettu blogi on keskeinen paikka vaikuttaa kirkossa. Kun jopa noin 100 000 ihmistä lukee sivuja kuukausittain, on hämmästyttävää, miten vähän kirkolliset vaikuttajat käyttävät blogilla vaikuttamista hyödykseen. Esimerkiksi diakonian asiantuntijat huutavat poissaolollaan.

Parhaimmat blogipostaukset keräävät tuhansia lukijoita ja kymmenittäin kommentteja. Kommentoida voi omalla nimellään. Osa blogisteista on pystynyt ottamaan kenties myös kirkossa jonkinlaisen mielipidevaikuttajan paikan. Blogikirjoitteluun saatetaan myös suhtautua vähättelevästi joissakin kirkollisissa piireissä. Silti monet lukevat kirjoitukset päivittäin, jos ei muuten niin vakuuttuakseen omasta ”etevämmydestään”. Paitsi tietoa, ajattelun aihet-

ta ja juttuseuraa, blogeista haettaneenkin myös kompensatiota omalle minäkuvulle, mikä on hyväksyttävää. Katsothan tietokilpailujakin sen tähden, että on mukava tietää kotisohvalla paremmin asioita kuin joku muu studiovalojen loisteessa ja kovassa yleisöpaikassa. Jokainen Kotimaa24:n blogisti yltää aika ajoin todella hyviin artikkeleihin. Kirjoittajia toivotaan lisää.

Kenties ylitsepääsemätön tosiasia on myös se, että uskonnollinen viestintä kuten blogikirjoittelu kerää myös asiatomuutta. Jotkut kirjoittajat ovat pettyneet raskaasti koviin kommentteihin ja lopettaneet bloginsa pitämisen Kotimaa24:ssä. Tämä on ymmärrettävää, mutta myös sääli. Soisi, ettei internet jäisi välineenä niiden käyttöön, jotka osaavat heiluttaa vauhdikkaasti sanallisia kyynärpäitään. Joskus tuntuu, että mielipidevaikuttamisen hintana ovat myös henkilökohtaiset kolhut, jotka on vain kestettävä. Onneksi suurin osa kirjoituksista ja kommentteista on asiallisia.

Blogistit kirjoittavat melko paljon, Kotimaa24:n toivomuksesta, päivittäisten uutisten aiheista. Myös hyvin henkilökohtaisista teemoista kirjoitetaan. Blogeissa on käsitelty niin taloudellisia kuin mielenterveyden ongelmia. Myös läheisten kuolemasta on ollut kirjoituksia. Näihin yhteisö on suhtautunut hoitavasti. Luultavasti tällainen kirjoittelu on tarjonnut joillekin myös sielunhoidollista apua.

Kirkon palveluksessa?

Kotimaa24 palvelee kirkkoa ja yhteiskuntaa parhaiten tarjoamalla journalistisesti tuotettua, avointa ja puolueetomuuteen pyrkivää tietoa. Kotimaa24

julkaisee uutisia luterilaisesta kirkosta ja seurakunnista sekä muista kirkkoista ja uskonnoista Suomessa ja maailmalla. Sivustolla on myös yhteiskunnallisia uutisia, joilla on usein liittymäkohdia kirkkoon.

Lukijalla ja ”tavallisilla seurakuntalaisilla” on oikeus päästä vaikuttamaan ja osallistumaan. Avoimuus on kaikkien etu. Se tekee hyvää niin yhteiskunnalle kuin kirkolle, vaikka se voi välillä tuntua kipeältä. Kotimaa24 toivoo, että se voisi olla kirkolle kuin keuhkot, jota kautta erihajuinen, -värinen ja -maakuinen uutisvirta voisi tulla kaikkien tietoon. Toivottavasti virtaan mahtuu myös paljon diakoniaa, sillä on vaikea kuvitella että tärkeämpää eli ”kehällisempää” asiaa juuri olisi.

– JOHANNES IJÄS
Kotimaa24:n uutispäällikkö

Kuvakotimaa

Ajankohtaista tutkimustietoa diakoniasta verkossa

Marjut Hentunen

Diakonian tutkimuksen seuran (DTS) tehtävänä on tukea ja edistää diakonian laaja-alaista ja monitieteistä tutkimusta. Seura pyrkii myös tekemään tunnetuksi diakoniaa ja diakonian monipuolista tutkimusta. Seuran jäsenmäärä on tällä hetkellä noin 900 henkilöä, joista suurin osa on seurakuntien diakoniatyöntekijöitä, toinen osa on muun muassa pappeja, tutkijoita ja sosiaalityöntekijöitä. Diakonian tutkimuksen seura perustettiin vuonna 2002 ja perustamisesta lähtien seuran puheenjohtajana on toiminut Mikko Malkavaara.

Seuran toiminnan tärkeän osan muodostaa vuonna 2004 perustettu Diakonian tutkimus -aikakauskirja. Perustamisvuodesta lähtien lehden päätoimittajana on toiminut Kari Latvus, joka luovuttaa vetovastuun vuoden 2012 alusta Heikki Hiilamolle ja Anne Birgitta Pessille. Diakonian tutkimus on luonteeltaan tieteellinen aikakauskirja, jossa julkaistaan diakonian alaan liittyviä tieteellisiä artikkeleita, kirja-arvosteluja ja muita kirjoituksia. Lehti ilmestyy painettuna ja verkkojulkaisuna. Lehden painettu versio toimitetaan kotiin kannettuna kaikille Diakonian tutkimuksen seuran jäsenille ilman erillistä maksua. Lehden sähköinen versio on kaikkien ilmaiseksi saatavilla seuran kotisivuilta (www.dts.fi). Sivuilta löytyvät myös kaikki aiemmat numerot. Vuoden 2011 ensimmäisen numeron teemana on köyhyys.

Uutena avauksena Diakonian tutkimuksen seura on yhdessä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa perustajajäsenenä kansainvälisessä DOOR (The Door To The Study Of Diaconia) -tutkimusportaali. Englanniksi toimitettu tutkimusportaali kokoaa yhteen ajankohtaista tutkimustietoa diakoniasta ja pyrkii herättämään keskustelua dia-

niasta. Lehti perustettiin vuonna 2010 ja tällä hetkellä on ehtinyt ilmestyä neljä päivitystä. Jokaiseen numeroon koostaan artikkeleita, tiivistelmiä tuoreista kirjoista ja uutisia diakonian kentältä. Lukijat ovat tervetulleita myös kommentoimaan ja keskustelemaan artikkeleista. DOOR (www.diaconiaoor.eu) ottaa jatkuvasti vastaan diakonian kenttään liittyviä pieniä artikkeleita ja uutisia.

Tutkimusta ja tunnustusta

Diakonian tutkimuksen seura on myös mukana tekemässä tutkimusta. Joka toinen vuosi on toteutettu diakoniatyöntekijöiden näkemyksiä kartoittava Diakoniabarometri. Tänä vuonna kysely toteutettiin kolmannen kerran yhteistyössä Kirkkohallituksen Diakonian ja yhteiskuntatyön yksikön ja Diakoniatyöntekijöiden liiton kanssa. Aineisto kerättiin keväällä nettikyselynä, ja käytössä oli suurelta osin uudistettu kyselylomake. Diakoniabarometriin vastasi lähes 450 seurakunnan diakoniatyössä työskentelevää työntekijää. Aineisto on tänä vuonna ennätysmäisen suuri ja voidaan perustellusti sanoa, että se antaa hyvän kuvan suomalaisesta dia-

koniatyöstä. Tämän vuoden tuloksista raportoidaan ensimmäisen kerran Diakoniatyöntekijöiden päivillä syyskuun lopussa Oulussa.

Vuosittain seura järjestää Diakonian tutkimuksen päivän, joka nostaa esille diakonian ajankohtaisia teemoja. Kyseessä on akateeminen konferenssi, joka kokoaa yhteen tutkijoita ja käytännön diakoniatyön ammattilaisia. Työryhmissä keskustellaan ajankohtaisista tutkimusaiheista. Vuoden 2011 Diakonian tutkimuksen päivä järjestetään marraskuussa ja teemana on diakonian muutokset. Päivien tarkempi ohjelma löytyy seuran nettisivuilta.

Seura nostaa esille Diakonian tutkimusta jakamalla vuosittain Sivellin-palkinnon. Palkinto jaetaan korkeakoulussa tehdylle pro gradu -tutkimukselle tai opinnäytetyölle. Palkinnon jakamisen kriteereissä keskeistä on uuden, oivaltavan ja innovatiivisen näkökulman esilletuominen, joko teoreettisesta tai käytännönläheisestä näkökulmasta. Kilpailusta tiedotetaan vuosittain ja palkinnon saajan päättää seuran hallituksen määräämä työryhmä. Seura ottaa vastaan ehdotuksia Sivellin-palkinnon saajaksi.

Diakonian tutkimus on haasteellinen, ajankohtainen, poikkeittieteellinen kenttä. Uudet jäsenet ovat tervetulleita mukaan diakonian tutkimuksesta kiinnostuneiden joukkoon! Ohjeet seuran jäseneksi liittymiseen löytyvät seuran kotisivuilta (www.dts.fi). Seuran kotisivuilta löytyy myös paljon ajankohtaista tietoa diakoniasta, joten kannattaa käydä tutustumassa.

– TOMI ORAVASAARI

dtl Tietoa ei voi omistaa

Kaupunkilegenda kertoo, että Nokian johto tiesi olevansa älypuhelimensa kanssa pulassa, kun heidän alle kouluikäiset lapsensa ihastuivat ja osasivat käyttää kilpailijan puhelinta helposti ilman ohjekirjaa. Puhelimelta halutaan helppoutta, toimintoja ja katu-uskottavuutta. Diakoniatyöntekijöiden Liiton (dtl) graafisen uudistuksen osana oli kotisivujen (www.dtl.fi) uudistaminen. Perusajatuksena oli luoda sivut, jotka ovat sisällöltään tarpeenmukaiset, selkeät, ulkoasultaan raikkaat, formaatiltaan kurinalaiset, mutteivät pönäkät, kuten hyvä puhelinkin.

Järjestösvijujen traditioon kuuluvat jäsenten omat sivut, joilla useinkaan ei kovin salaista tietoa ole. Näillä haetaan lisäarvoa jäsenmaksulle, maksun maksaneille on tarjolla jotain erityistä. Asetelmassa on menneen ajan havinaa, ajalta ennen googleaika. Tietoa ei voi omistaa. Google kyllä löytää sivun, josta tietoa saa. Jäsenpalvelua on, että tieto tarjotaan helposti ja selkeästi. Dtl:n kotisivuilta poistettiin salasanat, koska ne eivät palvelleet vaan haittasivat. Liiton tehtävänä on osoittaa muulla toiminnallaan tarpeellisuutensa ja käyttää erityyppisiin viesteihin monenlaisia kanavia.

Sivuilta etsitään asiatietoa

On itsepetosta uskoa ammattiyhdistyksen sivujen kuuluvan ihmisten kiinnostuksen top teniin. Ammattiyhdistyksen sivuille hakeudutaan silloin, kun kaivataan tietoa, joka koskettaa työelämää, opiskelupaikkaa, työsuhteen ehtoja tai mietitään, mihin liittoon liittyisi. Onko liittoon kuulumisesta hyötyä? Liiton sivujen ei tarvitse olla sirkushuvia, räiskyä ja paukkua, mutta ei haittaa, jos ne ovat ulkoasultaan mietityt. Sivuilta pitää pystyä liikkumaan ilman hakuominaisuutta. Oletko nähnyt yhtään haku-toimintoa eri kotisivuilla, joka yhdellä klikkauksella löytää oikean tiedon? Minä en. Sivuille luotiin yhtenäinen värimaailma, jossa pitäydytään, sekä tiukasti formaloitu fontitus, joka tukee liiton muuta viestintää: roll uppeja, power point -pohjia yms.

Idealia kotisivuilla olisi vuorovai-
kutteisuus, yhdessä luominen. Yrittä-
misestä huolimatta keskustelua liiton
aiemmillä sivuilla ei laajasti syntynyt.
Otettiin lusikka kauniiseen käteen ja
keskustelualusta poistettiin. Keskuste-
lumahdollisuus on Facebookissa, jossa
liitolla on sivut, ja kuten aikaisemmin-
kin, kasvokkain, puhelimitse ja sähkö-
postilla. Liitolla on 45 alaosastoa, joil-
le uudistuksen yhteydessä annettiin oi-
keus ja vähän velvollisuuskkin päivittää
omat alisivut. Yhdessä alaosastopäiväs-
sä sovimme, että alaosastot kertovat ala-
sivuillaan vähintään toimihenkilöt yhe-
teystietoineen ja seuraavat kokoontumi-
set. Jos muuttaa, niin löytää uuteen ala-
osastoon helpommin.

Ilmoittautuminen helpoksi

Dtl tarjoaa jäsenilleen Sisu-päiviä, luot-
tamusmieskoulutusta, opiskelijoiden
kirkonpäivää ja alaosastojen toimihen-
kilöiden päivää yms.. Näihin ilmoittau-
dutaan kotisivujen kautta. Näin ilmoit-
tautuminen ei ole kiinni toimiston au-
kioloajoista. Jäsenkaavakkeet ja jäsen-
maksun perinnän valtuuttavan valtuu-
tuskaavakkeen voi täyttää ja tulostaa
kotisivuilta. Liiton suositukset ja kan-
nanotot, mm. kaksi palkkakannanottoa
(johtavista tehtävistä 602 ja 502 mini-
mistä diakoniassa), eettiset ohjeet, vir-
kapukeutumishojeet löytyvät sivuilta.

DINO-lehti on kotisivujen etusi-
vulla luettavissa, toivottavasti sen löy-
tää mahdollisimman moni jäsen, mut-
ta myös seurakunnan kirkkoherra, hen-

kilöstöpäällikkö ja luottamushenki-
lö. Lehti on tehty luettavaksi. Etusivul-
la ovat lyhyet Dtl:n ajankohtaiset vies-
tit sekä Akavan tiedotteet. Ajankohtais-
viestit saat myös RSS-syötteenä.

Alkujaan mietimme erilaisia kilpai-
luja, kyselyitä yms. sivujemme sisällök-
si. Resurssit eivät riitä niiden toteutta-
miseksi. Juoksemme liikkuvan junan
perässä jo peruspäivittämisen kanssa.
Teemme parhaamme – tuttu tunne var-
maan lukijallekin. Liiton sivuista saatu
palaute on ollut positiivista. Selkeyttä
ja raikkautta on kiiteltu sekä salasano-
jen poistoa. Matkavakuutuksen ehtoja ja
vahinkoilmoitusta on tarvinnut useam-
pikin jäsen. Sisältöä voisi olla enemmän-
kin. Uudistus jatkuu. Dtl:n arvot ovat
vastuullisuus, rohkeus, oikeudenmukai-
suus ja avoimuus. Tässä hengessä on to-
teutettu myös kotisivumme.

– TIINA LAINE
Asiamies
DTL

Magi Viljanen

Diakoni Päivi Nieminen sekä kaupungin erityisnuorisotyöntekijät Jarkko Stirrkinen ja Katri Tamminen tekivät paljon yhteistyötä kuluvan vuoden Yhteisvastuu-keräyksen tiimoilta.

– Vain muutama asiakas vuosittain ottaa yhteyttä sähköpostilla. Nettiä käytän aika paljon, sieltä tiedon saa nopeasti, toteaa Ojamon alueen diakonissa Tuulikki Ruuhomäki.

Diakonista palvelua yhteistoimintaverkostoissa:

Kaikki hyötyvät siitä, että yhteistyö toimii!

- Diakoniatyö voi olla toisaalta ”viimeinen luukku” ja toisaalta ensimmäinen ponnistusalue ja kaikkea siltä väliltä, sanoo Tanja Mäkelä. Lohjan seurakunnan diakoniatyössä on ymmärretty verkostotyöskentelyn arvo. Samojen asiakkaiden kanssa työskentelevien tahojen kanssa voidaan luoda erilaisia virallisia tai epävirallisia yhteistyömuotoja, josta hyötyvät kaikki.
- Konkreettinen hyöty kaikesta tulee asiakkaalle, toteaa Ojamalla työskentelevä Tuulikki Ruuhomäki.

Tuulikki Ruuhomäki tekee verkostoyhteistyötä päihdeongelmaisten ja heidän läheistensä kanssa, ylivelkaantuneiden parissa sekä diakonisessa perhe- ja lapsityössä. Yhteistyötä tehdään aina asiakkaan suostumuksella, sillä sen kulmakivenä on vaitiolovelvollisuus. Diakonia-tiimi tapaa säännöllisesti kaupungin sosiaalipuolen työntekijöitä. Palaverissa vaihdetaan kuulumisia ja tutustutaan.

– Asiakkaan tilanne tulee kokonaisvaltaisemmin esille, kun saa eri näkökulmia asiaan. On helpompaa työskennellä asiakkaan puolesta, kun ymmär-

tää toisen auttajatahon työskentelyn reunaehdot.

Diakoniatyöllä on verkostoissa oma tärkeä ja Tanja Mäkelän kokemuksen mukaan myös arvostettu paikka.

– Työssämmme toteutuu ihmisen kokonaisvaltainen, hengellinen, henkinen, fyysinen, sosiaalinen kohtaaminen, auttaminen ja rinnalla kulkeminen.

Hengellisyys mukana työssä

Taloudellisen avustamisen ohella resursseja löytyy myös henkiseen ja hengelliseen avustamiseen.

– Esimerkiksi päihdeasiakas voi saada toimeentulotukea perusturvasta ja henkistä tukea päihdehuollosta. Diakoniaan kuuluvat molemmat, lisäksi hengellinen puoli, toteaa Virkkalan diakoni Jonna Seppälä.

– Erilaisen osaamisen hyödyntäminen on hyödyksi yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Järjestöt ja kolmas sektori ovat tärkeitä monien asiakkaiden kannalta, näin esimerkiksi Virkkalan alueella SPR:n kahvila, sen työntekijöiltä ja muilta asiakkailta saatu tuki.

Seppälän mielestä järjestöissä joskus vähän jännitetään kirkon hengellisyyttä.

– Täytyy muistaa, että molemminpuolinen kunnioitus on tärkeää.

Tanja Mäkelä työskentelee Pohjois-Lohjan alueen diakonin sijaisena. Virkaan kuuluu yhtenä vastuualueena mielenterveysyhteistyö. Mäkelä toimii seurakunnan tiloissa kokoontuvan mielenterveyspotilaiden ja -kuntoutujien omaisryhmän yhteyshenkilönä. Lisäksi hän kuuluu omaistoiminnan neuvottelukuntaan sekä moniammatilliseen työryhmään, jonka tavoitteena on edistää hyvinvointia lähinnä lapsiperheiden ja nuorten perheiden näkökulmasta. Työryhmässä on mukana kaupungin varhaiskasvatuksen, sivistystoimen ja nuorisotyön ammattilaisia.

Roution alueen diakoni Päivi Niemisen erityisenä vastuualueena on diakoninen perhetyö. Yhteistyökump-

paneita ovat alueen neuvolat, Pelastakaa Lapset ry, neuvolan perheohjaajat ja kaupungin varhaiskasvatus. Heidän kanssaan ideoidaan ja toteutetaan tapahtumia. Yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä on tehty Roution liikekeskuksen yrittäjästä lähtien, mukaan lukien perhepäivähoitajat, vanhempainyhdistys sekä VPK.

Yhteistyötä YV:n merkeissä

Lohjan Nuorten tuki- ja neuvontakeskus Linkin kanssa tehtiin yhteistyötä Yhteisvastuukeräyksen merkeissä. Linkin tehtävänä on sanan mukaisesti linkittää nuoria oikeiden palveluiden pariin, ja se on mitä sopivin paikallinen yhteistyökumppani, kun keräyksen teemana on nuorten yksinäisyys.

Tanja Mäkelän yhteistyökumppani Asumispalvelusäätiö Aspa järjestää tuettua asumista mielenterveyskuntoutujille ja vammaisille. Kuluvana keväänä seurakunnan kanssa käyty neuvottelut poikivat virkistysretken seurakunnan leirikeskukseen teemalla ”Selvästi hyvä päivä.”

– Retken toteutuksessa ja osallistujina oli myös A-killan, päihdetyötä tekevän yhdistyksen jäseniä.

Yhteistyötä A-killan kanssa Mäkelä on tehnyt ohjauksen, ruokailujen, ruuanvalmistuskurssin, vierailujen, retkien ja juhlien muodossa.

– Kutsu kulkee puolin ja toisin. Lohjan Klubitalo on mielenterveyskuntoutujien ”olohuone”. Toimintaa toteutetaan asiakkaiden toiveista ja tarpeista lähtien. Kaikilla on mahdollisuus osallistua, mutta pakkoa ei ole.

Tuulikki on havainnut, että verkostotyön käynnistäminen vie aikaa ja on raskastakin. Työtä on tehtävä monta vuotta yhdessä, ennen kuin tulosta näkyy.

– Alussa on tehtävä työtä sen eteen, että pääsee verkostoon ja oivaltaa hyödyn: Voin paremmin työskennellä kokonaisuudesta käsin, kun tiedän mitä muut tekevät, mistä hakea apua asiakkaalleni ja mitä uutta on tulossa. Lisäksi vältän päällekkäisyyksiä.

– Etenkin kriisitilanteessa verkostoyhteistyö on korvaamatonta, koska silloin kun täytyy toimia nopeasti, yhtey-

det ovat jo olemassa ja on helpompaa ottaa yhteyttä henkilöön, jonka jo tuntee.

– Diakoniatyöntekijänä voin tuoda verkostotapaamisiin kirkon arvomaailmaa oman työni ja näkemysteni kautta.

– Ja lopuksi: On kivaa tehdä yhteistyötä!

Tietotekniikan opetteluun enemmän aikaa

Tietoverkkojen kautta tehdään työtä eri verkostojen kanssa, mutta asiakkaat eivät ole vielä kovin hyvin ottaneet sähköpostia käyttöönsä. Puhelin- ja sähköpostikontakteja oli viime vuonna viitisataa, joista noin 66 % on naisten ja 34 % miesten yhteydenottoja.

– Viime viikonloppuna sain sähköpostikontaktin asiakkaaltani, mutta edellisestä on jo aikaa, toteaa diakoni Päivi Nieminen.

Sähköposti oli kätevä tapa vastaanottaa ilmoittautumisia yhteisvastuun kiitosaterialle, kun työtilanteet eivät katkeilleet puheluihin.

– Työajalla tulisi kyllä olla mahdollisuus opetella hyödyntämään nettiä paremminkin. Monta hyvää työn apuvälinettä verkossa on varmasti vielä löytymättä, arvelee Päivi Nieminen.

Sähköpostitse käytävät sielunhoitolliset keskustelut tuntuvat vieraalta

– Yleensäkin silloin kun katseet, ilmeet, eleet jäävät dialogista pois ja vastaus sähköpostilla tulee viiveellä, koen keskustelevan vuorovaikutuksen paikaksi vastaanottotilani, toteaa Päivi Nieminen.

– Ei varsinaista auttamista sähköpostilla tai netin kautta, mielestäni ei pitemmän päälle toimi, mietiskelee Tuulikki Ruohomäki.

– LEENA ANTTILA

– Verkostotyöskentelyn arvo ja voima on laaja-alaisessa asiantuntijuudessa sekä työntekijöiden ja toistensa työn tuntemisessa. (Tanja Mäkelä, vasemmalla)

– Konkreettinen hyöty on asiakkaan parempi auttaminen ja itselle syntyvä laajempi kuva asiakkaan kokonaistilanteesta, mikä parantaa mahdollisuuksia työskennellä asiakkaan kanssa. Nämä ovat tärkeitä syitä työskennellä verkostossa yhdessä asiakkaan ja muiden tahojen kanssa. (Jonna Seppälä, oikealla)

He molemmat toivovat lisääntyvää verkostoyhteistyötä, joka näkyy kenttätyössä asiakkaiden parissa. Yhteistoiminta eri sektoreiden kanssa vaatii aikaa ja panostusta.

– Kaikkien kanssa ei ole aikaa ja mahdollisuuksia verkostoitua. Konkreettista hyötyä tulee kuitenkin niin paljon, että koen verkostot mielekkäinä. Verkostojen työntekijöillä on taas omia verkostoja, joita he voivat hyödyntää meidän välisessä yhdessä ja antaa vinkkejä niistä. (Päivi Nieminen, keskellä)

Lohja on teollisuuden varaan rakennettu lähes 40 000 asukkaana kaupunki läntisellä Uudellamaalla. Seurakunnan diakoniatyö tavoittaa vuoden aikana 1,25 % Lohjan väestöstä. Diakoniatiimiin kuuluu kuusi diakoniatyöntekijää ja kaksi diakoniapastoria. Jokainen diakoniatyöntekijä hoitaa alueensa perusdiakonian lisäksi erityisdiakoniana.

Suomen Mielenterveysseurassa on kehitetty uusi oma-apuohjelma SELMA tukemaan traumaattisista kriiseistä selviytymistä. SELMAssa kriisiä käsitellään lukemalla tietosisioita ja tekemällä kirjoitustehtäviä sekä erilaisia mielikuva- ja rentoutusharjoituksia. Ohjelma sopii erityisesti ihmisille, jotka haluavat käsitellä kriisiä itsenäisesti ja kirjoittamalla.

SELMA – Selviytymismatka kriisistä eteenpäin

www.e-mielenterveys.fi

SELMA:n – Selviytymismatka kriisistä eteenpäin – pilottijakso toteutettiin kuluneena keväänä. Syksyllä ohjelma avautuu varsinaiseen käyttöön. SELMA on tarkoitettu yksittäisen järkyttävän tapahtuman kokeneille oman selviytymisen tueksi. Järkyttävä tapahtuma voi olla esimerkiksi liikenneonnettomuus, parisuhteen päättyminen tai läheisen kuolema. Pitkäaikaista traumatisoitumista kokeneille eli esimerkiksi väkivaltaisessa parisuhteessa eläneille ohjelma ei sovelu. Ohjelmaan haetaan ja hakuprosessin tarkoituksena on varmistaa, että ohjelma soveltuu asiakkaalle ja tarvittaessa ohjata hänet jonkin muun tukimuodon piiriin.

Ohjelman suorittaminen kestää kahdeksan viikkoa, ja SELMAan osallistuja käsittelee joka viikko kriisiä uudesta näkökulmasta. Ensimmäinen viikko on tilanteen kartoittamista ja omien selviytymiskeinojen herättelyä. Toisella viikolla pohditaan ajatusten, tunteiden ja mielialan välistä yhteyttä. Kolmannella viikolla pohditaan muun muassa omia voimavaroja ja puolustus- ja hallintakeinoja sekä tapoja ilmaista tunteita. Neljännellä viikolla tutustutaan mielen ja kehon väliseen yhteyteen ja viidennellä viikolla hahmotetaan sitä, miten tapahtuma on vaikuttanut omaan identiteettiin. Kuudennella vii-

kolla käsitellään traumaattisen tapahtuman vaikutusta omiin ihmissuhteisiin ja harjoitellaan tuen vastaanottamista muilta. Seitsemännellä viikolla kiinnitetään huomiota muutoksiin omassa arvomailmassa ja mietitään, miten elää omannäköistä elämää. Kahdeksannella eli viimeisessä viikolla keskitytään vielä omiin voimavaroihin ja suunnataan ajatukset tulevaisuuteen.

SELMA:n suorittamista tukee jokaiselle osallistujalle valittu oma tuutori. Tuutorin on kriisityöntekijä tai tehtävään koulutettu henkilö. SELMAan osallistuja käy tuutorin kanssa yhteensä 3 puhelinkeskustelua. Ensimmäinen on alkuhaastattelu ja puheluissa 2 ja 3 käsiteltävät asiat kumpuavat asiakkaan ohjelmassa tekemien tehtävien pohjalta.

E-mielenterveys-sivusto tarjoaa tietoa mielenterveyden häiriöistä ja kriiseistä

SELMA sijoittuu e-mielenterveys-sivustolle, jossa oma-apuohjelman lisäksi on kattavasti tietoa vaikeista elämäntilanteista, mielenterveyden häiriöistä ja niiden vaikutuksesta elämään. Lisäksi sivustolla kerrotaan avun hakemisesta ja toipumisesta. Sivustoa voi lukea englannin, venäjän, somalin ja kurdin (sorani) kielellä.

E-mielenterveys-sivustolta saa tietoa esimerkiksi vanhuusiän masennuksesta, maahanmuuttoprosessista tai psykoterapiasta hoitomuotona. Nuorille ja ikääntyneille on omat osionsa, joissa käsitellään erityisesti heitä koskettavia asioita.

Sivustolta voi lukea esimerkiksi seuraavista aiheista:

- Milloin lapsi ja nuori tarvitsee apua?
- Itsemurha-ajatukset
- Vanhuusiän masennus
- Miten selviytyä surussa?
- Mitä mielenterveyspalveluja on olemassa?
- Miten tukea kriisissä olevaa ihmistä?
- Viiltelevä nuori
- Miten masennusta hoidetaan?
- Läheiseni käyttäytyy sekavasti
- Kun ihmisten kohtaaminen pelottaa

Sivustosta hyötyy erityisesti apua itselleen tai läheiselleen etsivä ihminen. Erilaiset hoitotahot ja hoitomuodot löytyvät yhden otsikon alta. Myös mielenterveyden häiriöstä toipumisesta ja kriisistä selviämistä löytyy tietoa.

E-mielenterveys-sivuston on tuottanut Suomen Mielenterveysseuran E-mielenterveysshanke (2008–2011).

– PINJA NIEMINEN

Projektipäällikkö

Suomen Mielenterveysseura

Diakonia-idea 2012 -kilpailu etsii diakonian innovatiivisuutta

Diakonia-idea 2012 -kilpailu nostaa esiin parhaita suomalaisia diakoniahankkeita. Hyvät ideat ja käytännöt halutaan kilpailun kautta yhteiseen käyttöön, arjen keskelle.

Kilpailu käynnistyy Diakoniatyöntekijöiden päivillä Oulussa 26.9.2011 ja voittajat julkistetaan Kuopion Diakoniapäivillä lokakuussa 2012.

Löydät kilpailun käynnistyttyä lisätietoja osoitteesta www.diakonia-idea.fi.

<https://www.tukinet.net/>

Tukinet on Internetissä toimiva kriisikeskus. Toiminta on aloitettu 15.5.2000. Tukinet tuottaa verkkopalveluja, jotka keskittyvät ihmisen auttamiseen arjen murheiden keskellä, kokemusten jakamiseen ja tuen löytymiseen sitä tarvitseville. Palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia. Toiminnan rahoittaa Raha-automaattiyhdistys.

Tukinetin palveluhakemistoon on kerätty ympäri Suomea erilaisia auttamis- ja tukipalveluja. Palveluja voit ha-

kea vapaalla tekstihaualla tai sitten selata palveluryhmittäin.

Tukinetin aineistokantaan on kerätty tietoja erilaisista kriiseistä ja mie-

lenterveyttä käsittelevistä materiaaleista. Aineistokannasta voit hakea tietoa vapaalla tekstihaualla, aineistolajeittain tai aihealueittain.

Tukinetin tarinat-osioon on kerätty Tukinetin käyttäjien lähettämiä selviytymistarinoita. Voit kirjoittaa oman selviytymistarinasasi ja lähettää sen Tukinetiin. Tarinat voivat auttaa ja tuoda lohtua muille samantapaisissa elämäntilanteissa oleville.

Hyvä diakonian ammattilainen!

Toivottavasti olet nauttinut kädessäsi olevasta *Diakonia*-lehdestä. Luitko omaa kappalettasi vai mahdollisesti sitä ainutta, diakoniatoimistoon tilattua? Haluaisit varmaan oman, henkilökohtaisen lehden, jonka voit tallettaa omiin arkistoihisi myöhempää käyttöä varten. Tutkimusten mukaan lehteä säilytetään ja siihen palataan aika ajoin.

Diakonia-lehden tilausmäärät ovat olleet laskussa, koska yhdistyviin seurakuntiin tilataan vain muutama lehti,

luottamushenkilöille ei aina sitäkään. Kädessäsi oleva lehti on diakonian ammattilaisille ja kirkosta ja diakoniasta kiinnostuneille suunnattu asialehti, joka seuraa tapahtumia tässä ajassa ja yhteiskunnassa. Jos seurakunnat eivät lehteä tilaa, ei meillä toimituksessa ole resursseja sitä tehdä. Kannattaisiko ottaa tämä asia esille seurakuntasi päättäjien keskuudessa, kun seuraavaan keran päivitätte lehtitilauksianne?

Nuorten internetin käytön tiedetään lisääntyneen viime vuosina nopeasti. Enemmistö nuorista ja nuorista aikuisista on aktiivisia verkon käyttäjiä ja käyttää internetiä päivittäin. Siksi internet sopii hyvin opiskelijoille avun saamiseen ja hakemiseen.

Nyyti auttaa opiskelijoita

Tiede- ja taidekorkeakouluopiskelijoiden tukikeskus Nyyti ry:n nettiryhmät käynnistyivät syksyllä 2005. Tällä hetkellä Nyytissä toimii neljä ryhmää: Yksinäisyys, Sinkkuna, Ero ja Erosta eteenpäin. Nettiryhmien tavoitteena on tukea ja edistää asiakkaan henkistä hyvinvointia ja elämänhallintataitoja sekä mahdollistaa vertaistuki ja yhteisöllisyys. Ryhmät ovat ohjattuja ja ne toimivat pääosin lukukausien aikana. Niitä voi seurata kuka tahansa. Ryhmiin

voivat rekisteröityä kirjoittajiksi tiede- ja taidekorkeakouluopiskelijat. Syksystä 2012 alkaen ryhmiin voivat kirjoittaa myös ammattikorkeakouluopiskelijat.

Yksinäisyys ahdistaa

Yksinäisyys-ryhmä on ollut vuosien mittaan yksi luetuimmista ryhmistä. Tänä vuonna Yksinäisyys-ryhmää on kokeiltu ensimmäisen kerran kesällä. Toive kesän ryhmään tuli osallistujilta. Keskustelu kesän Yksinäisyys-ryh-

mässä on ollut vilkasta. Luentojen loputtua moni opiskelija kertoo jäävänsä yksin. Yksinäisyys vaivaa useita ainakin ajoittain. Siitä voi kärsiä suurelkin kaveripiirin keskellä tai seurusteluosteissa. Osalla ryhmään kirjoittaneista puuttuvat ystävät ja läheiset ihmiset kokonaan. Kaupan kassa voi olla tärkeä ja ainut sosiaalinen kontakti opiskelijan arjessa. Moni kokee olevansa todella yksin.

Yksinäisyyden taustalla voi olla kiu-

saamista ja torjutuksi tulemisen kokemuksia. Myös lapsuuden kokemukset, esimerkiksi alkoholin ongelmakäyttö perheessä voivat vaikeuttaa sosiaalisten kontaktien luomista vielä aikuisuudessa. Alkoholipainotteinen opiskelijakulttuuri estää ja vaikeuttaa osalla opiskelijoista toisiin tutustumista. Osa yksinäisistä on kertonut olevansa temperamentiltaan ujoja. Ujoille uusiin ihmisiin tutustuminen on vaikeampaa ja sosiaaliset tilanteet saattavat jännittää. Myös huonot sosiaaliset taidot voivat lisätä yksinäisyyttä. Ryhmässä onkin keskusteltu siitä, kuinka sosiaalisia taitoja voisi parantaa. Kesällä keskustelun aiheeksi on noussut myös sinkkuus ja kysymykset seurustelusuhteen solmisesta.

Yksinäisyyttä häpeillään ja omaa pahaa oloa peitellään usein ulkopuolisilta. Ihmisellä on vahva tarve pitää yllä pärjäävän kulissia. Internetissä voi pyytää apua ja purkaa pahaa oloa kasvotomana ja nimettömänä. Henkilökohtaisista asioista on usein helpompi kirjoittaa ulkopuoliselle kuin läheiselle, joka ei pysty kohtaamaan tilannetta neutraalisti. Vaikeassa tilanteessa olevalle ulkopuolinen tuki on voimaannuttavaa. Monilla ei myöskään ole läheistä, jolle purkaa ajatuksiaan ja tunteitaan. Nettiryhmien kaltaiset palvelut ovatkin erityisen tärkeitä yksinäisille.

Vertaistuki vahvistaa

Ryhmässä jaetaan kokemuksia, pohditaan yksinäisyyden syitä ja mietitään keinoja, joiden avulla voi parantaa omaa jaksamistaan sekä lievittää yksinäisyyden tunnetta. Nyytin palveluista tehdyn käyttäjätutkimuksen mukaan nettiryhmiin osallistujat ovat kokeneet erittäin merkitykselliseksi niistä saadun vertaistuen. Ryhmiin kirjoittaneet haluavat jakaa kokemuksia samanlaisessa elämäntilanteessa olevien kanssa. Vertaistukea koetaan saatavan silloinkin, kun osallistuja osallistuu ryhmiin ainoastaan lukemalla keskusteluita. Kohtalotoverien löytäminen tuntuu helpottavalta ja lisää toiveikkua. Ryhmä vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Tutkimusten mukaan vertaistuella voi olla merkittävä

vaikutus myös siksi, että itsensä kokeminen asiantuntijaksi oman ongelman suhteen ja kohoaminen avunantajan asemaan vertaisryhmässä voi tuottaa mielihyvää ja parantaa itseluottamusta. Kirjoittajat voivat kohentaa minäpystyvyyden kokemustaan päästessään opastamaan ja neuvomaan muita osallistujia. Tutkimusten mukaan yksipuolinen oleminen nimenomaan vertaistuen saajana voi puolestaan olla jopa vahingollista, sillä se lisää riippuvuuden tunnetta muista ja lisää kokemusta siitä, ettei pärjää omassa elämässään.

Internetissä voidaan tarjota ennaltaehkäisevää apua, tukea ja tietoa. Kirjoittajat kaipaavat usein neuvoja ja ratkaisuja ongelmiin. Uusien näkökulmien saaminen tuntuu tärkeältä. Keskustelu ryhmässä toisten kirjoittajien ja ohjaajan kanssa tarjoaa hyvän mahdollisuuden käydä tärkeää ajatustenvaihtoa. Sen avulla voi lisätä itsetuntemusta ja oppia tulemaan paremmin toimeen itsensä kanssa vaikeassa elämäntilanteessa.

Moni kokeekin, että kirjoittaminen sinänsä auttaa oman tilanteen hahmottamisessa ja jäsentämisessä. Kirjoittaminen on hyvä tapa esimerkiksi silloin, kun ystäville tai läheisille puhuminen ei ole mahdollista. Monelle kirjoittaminen on helpompi tapa käsitellä omia tunteita.

Yksinäisyys sopii erityisen hyvin nettikeskustelun aiheeksi, sillä yksinäiset viettävät paljon aikaa verkossa. Monelta yksinäiseltä puuttuvat myös läheiset, joille voisi purkaa mieltään. Asioiden käsittely anonyymisti madaltaa kynnystä osallistua ja tarjoaa helpon mahdollisuuden purkaa tunteitaan ja ajatuksiaan erityisesti kipeistä ja vaikeista asioista.

Ohjattua ryhmätoimintaa

Ryhmiä ohjaavat tehtävään koulutetut Nyytin työntekijät. Ohjaajan tehtävänä on antaa sosiaalista ja emotionaalista tukea, ohjeistaa ryhmän toimintatavoista ja säännöistä sekä toimia tiedollisena asiantuntijana. Empatian osoittaminen ja osallistujien tukeminen on erityisen tärkeää, kun ihmiset kertovat ehkä ensimmäistä kertaa oman elämäntarinansa. Yksi keskeisiä tavoitteita on keskustelun syventäminen mm. tarjoamalla uusia näkökulmia lukkiutuneeseen tilanteeseen ja antamalla lisää tietoa keskustelun aiheista. Ohjaaja ohjaa keskustelijoita myös tarvittaessa haakeutumaan eteenpäin, esim. ammattiavun piiriin. Ohjaaja voi myös kannustaa tekemään tehtäviä sekä työskentelemään kyseisen aiheen tai ilmiön parissa ryhmän ulkopuolella. Ryhmässä annetaan lisäksi vinkkejä ja ohjataan tiedon lähteille (esim. artikkelit ja oheiskirjallisuus.)

Käyttäjätutkimuksen perusteella Nettiryhmien ilmapiiri koetaan turvalliseksi. Opiskelijoiden mielestä Nyyti on ymmärtäväinen ja positiivinen paikka. Tämä madaltaa osallistumisen kynnystä. Nettiryhmäkeskustelut ja niiden tarjoama vertaistuki sopii hyvin kolmannelle sektorille. Asiantuntijan ohjaamia, etukäteen meroitua keskusteluryhmiä, joissa ryhmällä on määrätty kesto, teemat ja joihin kirjoittaminen edellyttää rekisteröitymistä ja kirjautumista, on vähän. Tutkimusten mukaan on tärkeää, että keskusteluryhmillä on tällaisia pysyviä rakenteita, sillä ne lisäävät ryhmäytymisen kokemusta ja tunnetta ryhmän merkityksellisyydestä. Rakenteellisia keskusteluryhmiä arvioidaan hyödyllisemmiksi, kun niitä verrataan kokemuksiin täysin avoimista foorumeista.

Internetin auttamispalvelut tukevat ja täydentävät kasvokkaista ammattiapua ja vuorovaikutusta. Internet voi madaltaa ammattiavun hakemisen kynnystä. Se onkin tärkeä lisä muiden palveluiden rinnalla. Internet on mahdollistanut uusia palvelumuotoja auttamistyyhön.

– EEVA OKSANEN
Nyyti ry

Seurakunnissa on yleistynyt tapa pyytää ehtoolliselle avustajiksi seurakuntalaisia ja seurakunnan työntekijöitä. Messu-uudistuksessa on kannustettu seurakuntalaisten osallistumista messuun monissa palvelutehtävissä. Usein avustajina käytetään diakonian viranhaltijoita. Tapa on monissa seurakunnissa vakiintunut, mutta seurakuntien tavoissa on vaihtelua. Käytännön tietämykseni sijoittuu Tampereen, Helsingin ja Espoon hiippakuntiin.

Uudistuksia takana

Diakonien mahdollisuutta avustaa ehtoollisella on messu-uudistuksen lisäksi tukenut kaksi muuta uudistusta. Diakonaattiuudistuksessa on pyritty teologisesti kuvaamaan piispan, papin ja diakonian virkojen yhteys ja erilaisuus. Tavoitteena on ollut koota diakonian, kristillisen kasvatuksen ja ehkä myös musiikin virkoja yhteen niin, että tehtäviin kutsutaan (vocatio) ja vihitään (ordinatio), ja vihkimyksestä seuraisi pysyviä velvollisuuksia ja oikeuksia. Mahdollisuus avustaa ehtoollisella on eräs ehdotettu oikeus.

Toinen on ollut diakonian virkaan vihkimisen liturginen uudistus. Diakonien virkaan on vihitty jo kymmeniä vuosia. Viimeisen kymmenen vuoden aikana on kehitetty ordinaatiokoulutusta ja liturgisten tunnusten käyttöä. Ainakin eräissä hiippakunnissa diakoniksi vihityt puetaan vihkimyksen yhteydessä stolaan vasemman olkapään yli. Liturgiset tunnukset näkyvät aikaisempaa useammin jumalanpalveluksissa yhdessä pappien kanssa.

Uudistuksen keskeneräisyys

Diakonien viranhaltijoiden yhteys ehtoolliseen on lähentynyt sekä teologisesti että liturgisesti. Niistä on saattanut päätellä, että diakonian viranhaltijoilla on pysyvä paikka ehtoollisen avusta-

Diakoni ehtoollisavustajana

jina. Kirkolliskokouksen perustevaliokunnan mukaan (2003) diakonaattiin luettavilla viroilla voisi olla vihkimyksen perusteella pysyvästi ja koko kirkossa ne oikeudet, jotka seurakunnan jäsenelle voidaan antaa tilapäisesti ja paikallisesti.

Vaikka teologista työskentelyä on tehty, ja erityisesti diakonian viranhaltijoita ajatellen monista asioista on laaja yksimielisyys, ei päätöksiä ole kokonaisuudistuksen toivossa vielä tehty.

Viran ja vihkimyksen suhde

Nykytilan keskeinen piirre on diakonian viran hoitamisen ja diakonian virkaan vihkimisen keskinäinen riippumattomuus. Yhtäältä virkaan vihkiminen ei suoraan liity viranhoidon aloittamiseen tai hoitamiseen, toisaalta diakonian virkaa voi hoitaa pysyvästikin, vaikka siihen ei ole vihitty. Vihkimykseen hakutumisessa keskeisellä sijalla ovat lähinnä henkilöstä itsestään nousevat seikat, kuten ammattitutkinto, kutsumus diakoniaan (vocatio interna), toive tulla vihityksi ja osallistuminen ordinaatiokoulutukseen. Vihkimisellä ei myöskään ole suoraa valtuuttavaa tai velvoittavaa vaikutusta. Oikeudet ja velvollisuudet syntyvät palvelussuhteesta.

Diakonaattiuudistuksen keskeinen tavoite on ollut liittää virkaan vihkiminen ja viranhoito yhteen. Mietinnöissä on pohdittu, että viranhoidon edellytyksenä olisi vihkimys, ja vihkimyksen ehtona kirkon kutsu hoitaa diakonian virkaa palvelussuhteessa sekä piispan ja tuomiokapitulin hyväksyntä (vocatio externa). Silloin oikeudet ja velvollisuudet annettaisiin vihkimyksessä.

Nykyiset määräykset ehtoollisen avustamisessa

Ehtoollisen jakamisen keskeiset määräykset on annettu kirkkojärjestyksen 2 luvun 10 ja 12 §:ssä. Ehtoollisen jakaa pappi. Jakamisella tarkoitetaan ehtoollisen toimittamista tai pyhittämistä (konsekroiminen). Diakonaattia koskevissa suunnitelmissa on pitäyditty siinä, että ehtoollisen toimittaminen on papin tehtävänä.

Ehtoollisella voi avustaa muita henkilöitä. Avustamisella tarkoitetaan

sakramentin antamista sen vastaanottajalle. Avustaminen edellyttää lupaa, jonka myöntää seurakunnan kirkkoherra kirjallisesti. Myös diakonian viranhaltija tai diakonian virkaan vihitty tarvitsee tällaisen luvan. Piispaankokous on antanut luvan myöntämisestä ohjeet vuonna 1999. Luvan voi saada kristillisestä elämästään tunnettu konfirmoitu kirkon jäsen. Hän voi olla seurakuntalainen tai työntekijä. Luvan saajan ei tarvitse olla kyseisen seurakunnan jäsen, mutta lupa on seurakuntaohtainen. Luvan on tarkoitus olla suhteellisen pysyvä, ja se edellyttää perehdyttämistä.

Diakonian viran kelpoisuusehtoina ovat ammattitutkinto ja kirkon jäsenyys. Periaatteessa diakonian virassa voisi olla rippikoulun käymätön tai konfirmoimaton kirkon jäsen. En tosin tiedä, onko tällaisia henkilöitä oikeasti yhtäkään. Jos olisi, diakoni ei voisi saada lupaa avustaa ehtoollisella. Kirkolliskokous hyväksyi marraskuussa 2009 virkamiesoikeudellisten säännösten muuttamisen, mutta ne eivät ole vielä voimassa. Uusien säännösten mukaan virkasuhteeseen ja hengellisen työn työsuhteeseen kelpoinen on vain konfirmoitu kirkon jäsen. Uudistuksen tultua voimaan virkasuhteessa on sama yleinen kelpoisuusehto kuin ehtoollisavustajalla.

Ehtoollinen voidaan jakaa yksittäiselle henkilölle messun ulkopuolella kirkkokäsikirjan määräämällä tavalla. Tätä kutsutaan ehtoolliseksi sairaan luona. Sen toimittaa pappi tai lehtori.

Yksi tapa avustaa ehtoollisella on viedä pyhitetty sakramentti messusta niille, jotka eivät sairauden vuoksi ole voineet osallistua messuun. Tapa tunnetaan jo vanhoissa jumalanpalveluksen kuvauksissa 100-luvulta lähtien. Jumalanpalveluksen oppaassa ”Palvelkaa Herraa iloiten” on ohje siitä, kuinka diakoni toimii ehtoollisavustajana viedessään sakramentin messusta sairaille. Ehtoollisen saajalle kerrotaan, että sakramentti tuodaan yhteisestä jumalanpalveluksesta. Sairasta valmistetaan ottamaan ehtoollinen vastaan lukemalla käsikirjasta harkinnan mukaan syntunnustus ja anteeksianto, evanke-

liumi ja Isä meidän -rukous. Myös sopiva rukous ja uskontunnustus voidaan lukea. Ehtoollisen asetussanat luetaan evankeliumin julistamisen merkityksessä. Sen jälkeen sakramentti annetaan ja luetaan siunaus. Jumalanpalveluksen opas varaa tehtävän ”diakonian virkaan vihitylle”. Siten diakonian viran hoitaminen ei sellaisenaan anna oikeutta sakramentin viemiseen (esim. sijaiselle). Vihkimisen lisäksi tarvitaan luonnollisesti seurakunnassa ohjeet käytännöistä ja riittävä perehdytys. Kirkkohera vastaa toimintatavoista.

Päätöksiä odotellessa

Diakonian viranhaltijoilla ei ole tällä hetkellä virkaan liitettynä ehtoollisenviettoon liittyviä oikeuksia, vaikka diakonaattiuudistuksessa niin on kaavailtu. Diakonian viranhaltija voi avustaa ehtoollisella paikallisen kirkkoherran luvalla. Diakonian virkaan vihitty voi myös viedä messusta sakramentin niille, jotka eivät sairauden vuoksi voi osallistua ehtoolliselle. Pysyvämpää, vihkimykseen liitettyä ratkaisua joudumme odottamaan diakonaattiuudistukseen saakka. Kirkolliskokouksessa on parhaillaan käsiteltävänä kirkkohallituksen esitys diakonaatista, ja siitä voinee odottaa päätöstä marraskuussa. Elämme siis jännittäviä aikoja!

– HENRI LEHTOLA

Kangasalan kappalainen
Kirkkohallituksen diakonaattityöryhmä
2007:n jäsen.

Lääkehoidon ohjaus

diakoniatyössä

Marjut Hentunen

Kolme vuotta sitten sairaanhoitajaksi opiskellessani tein opinnäytetyön lääkehoidon osaamisesta. Aihe kiinnostaa minua yhä ja päätin tehdä myös diakonissaopintojeni lopputyön lääkehoitoon liittyen. Koulutukseen sisältyi kaksi harjoittelujaksoa seurakunnissa. Harjoitteluiden aikana huomasin, että monella diakonian vastaanotolle saapuvista asiakkaista oli kysymyksiä lääkkeistä ja resepteistä. Lääkkeen käyttötarkoitus ja tarpeellisuus oli usein jäänyt epäselväksi etenkin, jos asiakas oli sairastunut äkillisesti. Toisaalta kysymykset koskivat taloudellista tilannetta ja lääkkeisiin ei tuntunut riittävän varallisuutta. Monet diakoniatyöntekijät kokivat, että heillä ei ole tarpeeksi tietoa lääkkeistä ohjataksaan asiakkaita lääkehoidossa. Aloin siis pohtia, mikä on oikeastaan lääkehoidon ohjauksen rooli diakoniatyössä.

Viime vuosina terveystilanteeseen liittyvät kysymykset ovat nousseet pinnalle diakoniatyön asiakastapaamisissa sekä herättäneet keskustelua seura-

kuntien velvollisuudesta vastata niihin. Vuoden 2009 ja 2010 diakoniatyön tilastoissa terveyden ja sairautteen liittyvät ongelmakysymykset olivat toisel-

la sijalla asiakaskontakteihin listatuista syistä. Asiakkaan lääkehoito on aihe, joka tulee usein esille diakoniatyössä terveyttä koskevien kysymysten joukossa. Terveysasemilla ja sairaaloissa vallitseva kiire saattaa johtaa usein liian vähäiseen ohjaukseen. Vuonna 2009 kirkkohallitus julkaisi tutkimuksen nimeltä ”Sairas köyhyys”. Tutkimuksessa selvitettiin, miksi yhä useampi asiakas hakee apua terveydellisiin ongelmiinsa diakonian vastaanotolta. Syinä olivat muun muassa terveyspalvelujen vaikea saatuus, pitkät jonot sekä varallisuus. Yksityiselle puolelle pääsee nopeasti, mutta vähävaraisilla ei ole välttämättä varaa hakeutua yksityisiin terveyspalveluihin. Terveyspalveluja pitäisi osata vaatia ja niin sanottuja ”helppoja” potilaita suositaan. Vaikeasti sairaat potilaat siirretään usein eteenpäin seuraavaan hoito-

pisteeseen, mikä viivyttää hoidon saantia. Monesti henkilö, jolla voi olla paljon muitakin ongelmia elämässään, ei jaksakaan asettaa terveyttään ykkösjalkeeseen vaan keskittyy ensisijaisesti esimerkiksi taloudellisen tilanteensa hoitamiseen.

Asiakkaan lääkehoito tulee vahvasti esille myös kotikäynneillä ja leireillä. Suurin osa kotikäyntien asiakkaista on vanhuksia. Joidenkin vanhusten luona käy kotisairaanhoido, joka vastaa lääkehoidosta, tai sitten lääkkeet jaetaan ja lähetetään suoraan apteekista. Tällöin etenkin lääkehoidossa tapahtuneet muutokset herättävät paljon kysymyksiä. Vaikka asiakas olisi itse jutellut lääkärin kanssa, muutokset ovat saattaneet jäädä epäselviksi ja silloin niistä kysellään kotikäyntiä tekevältä diakoniatyöntekijältä. Vanhusten lisäksi lääkehoidon tärkeys korostuu myös mielenterveysongelmaisten kanssa työskennellessä. Mielenterveysongelmien määrä on ollut nousussa 1990-luvun puolivälin jälkeen ja mielenterveystyö on hyvin merkittävä osa-alue diakoniatyössä. Seurakunnat järjestävät myös leirejä eri kohderyhmille. Leireille osallistuvien tulisi kyetä huolehtimaan itse lääkityksistään. Toisaalta jokaisella tulisi olla oikeus osallistua haluamalleen leirille, mutta tällöin lääkehoidosta pitäisi tietysti vastata asiaan koulutetun henkilön. Monesti diakoniatyöntekijät toteuttavat lääkehoitoa jossain muodossa leireillä.

Kenen vastuu?

Läkehoidon ohjaus on hyvin vastuullinen osa lääkehoitoa. Ohjauksen tulee toteutua lääkärin antamien määräysten mukaisesti ja henkilön, joka antaa ohjausta, tulisi olla tietojensa puolesta ajan tasalla. Ohjauksessa potilaalle on tärkeää selittää lääkkeen käyttötarkoitus, tarpeellisuus ja mahdolliset haittavaikutukset. Myös lääkkeen oton säännöllisyys ja sen mahdolliset vaikutukset ruokavalioon tulee selvittää potilaalle. Sairaanhoidaja-diakonisojen koulutukseen kuuluu myös läkehoidon opiskelua. Aiemmin diakoniatyöhön liittyi vahvasti sairaanhoito. Uusi kansanterveyslaki astui voimaan vuonna 1972, minkä seurauksena kaikki sairaanhoidollinen vastuu jäi pois seurakunnilta. Nykyään diakoniatyön asiakkailla tunnetaan olevan paljon kysymyksiä liittyen terveyteen, mutta jostain syystä siltikin

ongelmien ratkaisu keskittyy taloudellisiin asioihin. Silti sairaanhoidollisia taitoja tarvitaan edelleen hyvin paljon käytännön diakoniatyössä.

Diakoniatyössä haasteelliseksi osoittautuu kysymys vastuusta. Sairaanhoidollinen vastuu on periaatteessa siirtynyt pois seurakunnilta, mutta hoitajan eettiset velvollisuudet kehottavat toisaalta toimimaan toisin. Diakoniatyöntekijän virkaan kuuluvat edelleen vahvana osana hoito ja huolenpito. Sairaaloissa tai kotihoidossa työntekijän takana on aina lääkäri, joka ottaa vastuun läkehoidosta. Hoitaja ei tee itse muutoksia vaan toteuttaa lääkärin antamia määräyksiä. Diakoniatyöntekijän takana ei kuitenkaan ole ketään ottamassa vastuuta, jos yksittäinen työntekijä toteuttaa lääkehoitoa tai antaa lääkehoidusta asiakkaan tätä pyytessä. Näin ollen yksittäisen diakoniatyöntekijän tulisi välttää ottamasta vastuuta lääkehoiduksesta.

Yhteistyötä verkostoissa

Sairas köyhyys- tutkimuksessa selvitetiin myös, miten diakonian eri toimintamuodot pystyisivät auttamaan asiakkaita heidän terveysongelmissaan. Diakoniatyöntekijät joutuvat vastaamaan monenlaisiin haasteisiin niin sosiaali- kuin terveysasioissa. Diakoniatyöntekijä joutuu usein tilanteisiin, jossa yhteiskunnan palvelut eivät toimi ja työntekijän tulee huolehtia siitä, että ihminen saa hänelle lain mukaan kuuluvat palvelut. Diakoniatyö tekee tiiviisti yhteistyötä kuntien kanssa ja sillä on kiinteä yhteys niin sosiaali- kuin terveyspalvelujen kanssa. Diakoniatyön luonteeseen kuuluu myös vastaanottaa jokainen ihminen sellaisena kuin on ja tämä saattaa siksi madaltaa ihmisen kynnyksestä lähteä hakemaan apua juuri seurakunnilta.

Diakoniatyöntekijän ei tarvitse kuitenkaan jättää asiakasta yksin kysymyksiensä kanssa. Mikäli asiakkaalla on jotakin epäselvää lääkehoidonsa suhteen, diakoniatyöntekijä voi auttaa häntä selvittämään asiaa kotisairaanhoidon tai läkehoidon määränneen terveysaseman tai lääkäriaseman kanssa. Tein lopputyötä varten muutaman haastattelun ja näiden pohjalta sain käsityksen, että pääkaupunkiseudulla tilanne näyttää olevan hyvällä mallilla. Kotisairaanhoidon ja diakoniatyö tekevät suhteellisen tiivistä yhteistyötä, sillä Helsingin hiippakunnan alueella on tehty tarkka jako diakoniatyöntekijöiden ja kotisairaanhoidon välille. En ole kysellyt asiasta pääkaupunkiseudun ulkopuolelta, mutta käsittääkseni lääkehoidusta kuitenkin tapahtuu paljon diakoniatyössä. Pienemmällä paikkakunnilla kotisairaanhoidon järjestäminen on joskus vaikeaa ja tällöin kotikäyntejä tekeviin diakoniatyöntekijöihin saatetaan tukeutua enemmän myös lääkehoitoa koskevilla kysymyksillä.

Mielestäni olisi hyvä keskustella diakoniatyössä edelleen tapahtuvista sairaanhoidollisista asioista ja siitä, miten ne tulee linjata. Diakoniatyötä voi toteuttaa hyvin oman ilmeen mukaisesti, mutta mielestäni tietyissä asioissa pitäisi olla selkeä raja, jota kaikki noudattaisivat. Jos työpaikka ei ole valmis ottamaan vastuuta työntekijänsä tekevästä työstä, on mielestäni vastuuton alkaa ylittää rajoja vaikka itse kokisi, että on resurssia siihen. Myös juuri valmistuneena uutena diakoniatyöntekijänä toisi mielestäni turvaa, jos olisi selkeitä ohjeita, miten toimia tilanteissa, joissa asiakas tarvitsee apua, mutta joka saattaa ylittää oman työnkuvan rajat.

– ANNAMARI LUUKKANEN
Sairaanhoidaja-diakonissa

Diakonian tarve romaniväestössä?

Huono-osaisuus merkitsee eri ihmisille eri asioita. Suomalaisessa yhteiskunnassamme lähtökohtana on sellainen ajattelutapa, jossa oletetaan, että ihmisen sosiaaliseen hyvinvointiin kuuluu saada tehdä työtä ja osallistua yhteiskuntaan. Se antaa mahdollisuuden omien kykyjen käyttöön ja itsensä kehittämiseen ja identiteetin ja itsearvostuksen ylläpitämiseen. Tämä ajatus ei ole varmaan siinä mielessä kuulunut niin laajasti romaneiden elämänpolitiikkaan aikaisemmin (syrjäytyneet ja syrjäytetyt), mutta tämän hetken nuoret sukupolvet voivat muuttaa käytänteitä.

Suomalaista diakonianhistoriaa luettaessa näkee, miten romaneja on pidetty sen yhtenä kohderyhmänä. Tällä hetkelläkin toteutetaan ohjelmia, joiden tavoitteena on eri väestöryhmien sosioekonomisten erojen tasoittaminen. Muun muassa romanit ovat yksi tällainen ryhmä, joiden sanotaan tarvitsevan erityisiä toimenpiteitä asemansa kohenettamiseksi. Todellisuus kertoo kuitenkin, että meistä jokainen tarvitsee toisen toisensa apua ja tukea.

Mikä tekijä sitten määrittää romaniuden? Puheissa ja julkisuudessa annetaan ymmärtää, että romanikulttuuri on jotain, mikä on ylenpää, joko-

ka sulkee samalla pois toisenlaisia, jotka eivät ole yhtä valmiiksi annettujen muottien mukaisia tai poikkeavat niistä.

Seminaareissa ja vastaavissa tuodaan jatkuvasti esille kaikki mahdolliset tukitoimenpiteet ja -tarpeet, joita romanien koulutautumisessa ja yhteiskuntaan integroitumisessa nähdään välttämättöminä. Tietenkin on hyvä asia, että käytetään mahdollisia tukitoimenpiteitä niille henkilöille, jotka sitä tarvitsevat. Positiivinen huomiointi on varmasti paikallaan romaneitten kohdalla, liittyen historiallisiin tosiasioihin.

Kun tunnemme romanien historiaa, se lisää ymmärrystämme tämän ryhmän nykypäivästä. Romanien yhteisöllisyys ja kulttuuriset erityispiirteet ovat tiivistyneet erityisesti viranomaispelossa ja kulttuurisen poissulkemisen alla. Tämä saattaa vaikuttaa romanien heikkoon sosioekonomiseen asemaan nyky-yhteiskunnassakin. Toisaalta löytyy varmasti paljon romaneja, jotka eivät ulkoiselta habitukseltaan ole tunnistettavissa romaneiksi, eivätkä ole etnisyytensä vuoksi kokeneet syrjintää.

Ytimessä voisi olla erilaisuuden hyväksyminen; yksilönä yhteisössä. Reseptiksi sopii yksinkertaisesti toisen ihmisen kunnioitus; tee toiselle se, mitä toivoisit itsellesi tehtävän – Isosta Kirjasta. Inhimilliselle vuorovaikutukselle olisi tilausta rotupolitiikkaa enemmän. Millaisesta näkökulmasta tilannetta pohditaan tai kenen tulkintaa tarkastellaan? Romanitaustasta huolimatta tai juuri sen vuoksi, ihminen on itsessään arvokas ja ainutkertainen.

– KATJA T. ÄRLING

LIISA TUOVINEN, OLLI STÅLSTRÖM,
JUSSI NISSINEN JA JORMA HENTILÄ
(TOIM.):

SAANKO OLLA TOTTA? SUKUPUOLEN
JA SEKSUAALISUUDEN MONINAISUUS
GAUDEAMUS 2011.

Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat ihmiset ovat usein joutuneet erilaisten hoitojen kohteiksi. Saanko olla totta -kirjassa tutustutaan sekä hoidettuihin että hoitoihin. Neljätoista eri vähemmistöihin kuuluvaa ihmistä kertoo nimellä tai nimimerkillä tarinansa. Kymmenkunta terapeuttia, tutkijaa, pappia tai muuta toimijaa analysoi hoitoja ja suhtautumista sukupuolisuuteen ja seksuaalisuuteen. Valotet-

Vähemmistöt hoidossa

tavina ovat niin tunnustetut freudilaiset terapiat kuin epäilyksiä herättäneet eheytyshoidot.

Monen kirjoittajan kokemukset ovat syvästi yleisinhimillisiä ja varmaan lämmittävät ketä hyvänsä lukijaa. Kersti Juva ei ole ainoa, jonka on nuorena pitänyt vakuuttaa äidille, ettei hänellä ole psyykkisiä häiriöitä, ettei äiti ahdistuisi. Teemun lisäksi moni muukin masentunut on saanut tukea television saippuasarjoista.

Jotkut tarinat hyytävät. Olli Stålström kertoo kirkon puitteisiin rakentuneesta henkisen väkivallan koneistosta. Aukust on onnellinen siitä, ettei hänen lähellään ole ollut vahvasti uskonnollisia ihmisiä tai uskonnollista yhteisöä, koska se olisi vaikeuttanut hänen tulemistaan omaksi itsekseen.

Vuosien taistelujen jälkeen kirjoittajat pystyvät myös itsekritiikkiin ja huumoriin. Kirkon jäseneksi palannut Stålström toteaa: "Nyt ymmärrän itse olleeni itseni pahin sortaja..." Outi Hannula tunnustaa, että hänellä on ollut suuri tarve olla luottamatta. Tiia Aarnipuu

perustelee avautumistaan hirtehesisti: "Jospa siitä nyt olisi jollekulle hyötyä, että joku vähän malliksi kaatuu, ettei kaikkien muiden tarvitse."

Kirja on tarkoitettu kaikille, jotka ammatissaan tai muuten kohtaavat sukupuoli- ja seksuaalisuuden kysymyksiä. Ihmisten kokemusten ja hoitotiedon lisäksi kirjasta saa valoa usein sekaisin meneviin peruskäsitteisiin. Aika monet eivät ole selvillä esimerkiksi siitä, mitä eroa on seksuaali- ja sukupuolivähemmistöillä tai trans- ja intersukupuolisuudella.

Yksi kirjan tärkeimpiä huomioita on, että aito omatunto ja sosiaalisesti opittu yliminä ovat eri asioita. Liisa Tuovinen tekee kiteytyksen, joka jokaisen kristityn on taivuttava hyväksymään: "Kristuksen pitää saada puhdistaa yliminä, panna siellä asiat uuteen järjestykseen, hylätä turha, nostaa arvoonsa se, mikä on tärkeää."

– VESA HIRVONEN
Dosentti
Lahti

Tuokiokuvia uskosta ja perheestä

TOMMI SARLIN:
ISÄ ON KOTONA
KIRJOITUKSIA ARJESTA JA PYHÄSTÄ
KIRJAPAJA 2010

Kirkko ja Kaupunki -lehden toimitussihteerin tekstejä on ollut melkein viikoittain tarjolla pääkaupunkiseudulla K&K palstoilla eli helsinkiläisille hänen kynäilynsä tuotteet ovat jollain tavoin tuttuja. Tämä kirja mahdollistaa muidenkin lukijoiden tutustumisen hänen teksteihinsä ja ajatuksiinsa.

Hoitovapaalle jääminen miehenä on melkoisen rohkea ratkaisu. Ehkä siksi kirjoittamiseenkin tulee aivan uusi ulottuvuus ja näkökulma. Koti-isänä oleminen on silmien avautumista aivan uudelle. Raamatunkohdat, joita hän tarkastelee, eivät saa ratkaisuihseen ta-

vanomaisia selityksiä tai uskonelämän selittelyä. Sarlin ottaa aiheensa kodista, perheestä, lapsista, miehenä olosta ja uskonkysymyksistä tai milloin mistäkin viriävästä teemastosta. Kirkkovuoden pyhäpäivien teksteihin lähestymisenkin tapahtuu kodin pienten tai siten isomprien tapahtumien kautta. Ja aina löytyy jokin uusi näkökulma tai pohdinnan juuri. Eikä löydöt tai ratkaisut ole mitään uski- tai Raamisratkaisuja, vaan hän uskaltaa heittäytyä vastauksettomuuteen ja ratkaisemattomuuteenkin. Valmiita vastauksia ei ole. Hän ei ahdistu tai teksteillään lukijaansa ahdistuta.

Itseäni viehättää kappaleitten otiskointi. Ne ovat yllättäviä, vaikkakin Raamatun kohdasta pitäisi pystyä jotain päättelämäänkin. Kirja ei ole oikeastaan hartauskirja, vaan paremminkin

pieniä esseitä yksittäisen raamatunjaheen pohjalta. Ei sananselitystä, vaan tuokiokuvia Raamatun sanaan peilaten.

Kirjoittajan päivittäinen raamatunluku nostattaa tätä pohdintaa arkipäivän tilanteisiin ja tuo siihen sen lattia-mattotuntuman, joka jokaisen kodissa on omanlaisensa.

Kirjan ulkoasu on pokkarimainen, mutta taitekannelle annan ison plus-san. Kun tätä kirjaa lukee tiiviimmin tai harvemmin, taitekansi on lukumerkinä todella mukava. Kirja antaa tarttumapintaa hänelle, joka arjen elämää kulkee katraansa kanssa vaiheesta toiseen. Kokemukset ovat yhteisiä lasten kasvaessa, mutta pohdinnat hyvinkin erilaisia elämän eri vaiheissa.

– PIRJO-PÄIVIKKI TOIVONEN

Lähimmäisenä verkossa

Verkkoympäristö tarjoaa mahdollisuuksia uudelleen syvään ja rakentavaan vuorovaikutukseen, mutta myös pelottavan kasvualustan vihalle ja pahuudelle. Keskusteluyhteys syntyy verkossa usein paljon nopeammin kuin perinteisessä kasvokkain kohtaamisessa. Sosiaalinen media on erityisesti nuorten mutta yhä enemmän myös vanhempien, myös ikäihmisten todellisuutta. Facebookin ja muiden sosiaalisten medioiden kuvat, chatit ja blogit kulkevat ihmisten tasuissa, minne he menevätkin.

Langattomien yhteyksien maailmassa kohtaaminen ei ole paikkaan sidottua. Myös verkossa voi tulla kohdatuksi. Onhan moni saanut avun vaikkapa kirjeen välityksellä. Jokainen sosiaalisen median käyttäjä on voinut havaita, miten oman elämän ahdingon purkamisen voi herättää runsaasti kannustavia ja myötätuntoa välittäviä vastauksia. Sairaudesta, irtisanomisesta, parisuhteen purkautumisesta tai muusta vastoinkäymisestä kertonut verkon käyttäjä saa kuulla, että hänestä välitetään ja hänen puolestaan rukoillaan. On tärkeää tulla hyväksytyksi ja ymmärretyksi.

Verkko sopii erityisesti niille, jotka osaavat jäsentää tunteitaan ja ajatuksiaan kirjoittamalla. Muut jäävät helposti verkossa syrjään, vaikka myös valokuvilla, videoilla, linkityksillä ja lyhyillä kommentteilla voi ilmaista itseään. Verkon ilmiöiden moninaisuus ja verkon rajattomuus vaativat ihmisiltä paljon kypsyyttä, itsenäisyyttä ja arviointikykyä. On myös kyettävä ra-

jaamaan sitä, mitä asioita jakaa ja kenelle. Hyvässä uskossa liian laajalle yleisölle välitettyä tietoa voidaan käyttää haavoittunutta ihmistä vastaan.

Verkko antaa mahdollisuuden olla läsnä sielläkin, missä ei juuri nyt oikeastaan ehtisi olla. Elämää helpottamaan tarkoitettua välineestä voi tulla taakka. Verkko ei tuo muutosta siihen, että ihmisen on mahdotonta olla läsnä monessa paikassa samanaikaisesti.

Verkkoa kuvataan sanalla ubiikki, kaikkialla läsnäoleva. Samalla sanalla kuvataan Jumalaa. Hän läsnä. Kaikkialla ja kaikessa.

Ensimmäisessä Korinttolaiskirjeessä meitä kehoitetaan: Kaiken, minkä teette, tehkää rakastavin mielin. (1 Kor. 16:14) Verkossa ihmisestä välittyy usein vain ohut kuori. Koskaan ei voi etukäteen tietää, mitä kaikkea verkossa seikkaileva yksittäinen ihminen on joutunut kestäämään. Kaikilla on kuitenkin sama tarve tulla nähdyksi ja kuulluksi. Miten voisimme olla verkossa mukana lähimmäistemme elämässä ottamassa vastaan ja jakamassa Jumalan armoa ja rauhaa?

Herra Jeesus Kristus, armahda meitä, jotka yritämme olla läsnä sielläkin, missä on rajattomat mahdollisuudet sekä hyvään että pahaan. Anna meille bit tien maailmaan sana, joka herättää toivon. Anna minun olla se elävä sana, joka löytää verkossa kärsivän lähimmäisen.

– KIRSI HIILAMO